

49

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การถ่ายภาพเชิงศิลปะด้วยวิธีการปะติดภาพโดยคอมพิวเตอร์
เรื่อง “สถาปัตยกรรมที่แออัด”

**FINE ART PHOTOGRAPHY BY DIGITAL COLLAGE TECHNIQUE
TITLED “THE CROWDED ARCHITECTURE”**

นายธนพรรษน์ พักอังกูร
Mr. THANAPAT PHAKUNGKON

267.
51527
2049

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน.....78181
วัน,เดือน,ปี.....25 ก.พ. 2551

b. 1188 7903
i. ....

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการถ่ายภาพ ภาควิชานิเทศศิลป์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2549

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบอนุญาตศิลปนิพนธ์

การถ่ายภาพเชิงศิลปะด้วยวิธีการปะติดภาพโดยคอมพิวเตอร์
เรื่อง “สถาปัตยกรรมที่แออัด”

FINE ART PHOTOGRAPHY BY DIGITAL COLLAGE TECHNIQUE
TITLED “THE CROWDED ARCHITECTURE”

นายชนพรรษณ์ ฟักอังกูร
Mr.THANAPAT PHAKUNGKOOK

ภาควิชาศิลปะคิลปะ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อนุมัติให้ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการถ่ายภาพ

อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์..... *นางว. เกียรติคุณ*..... วันที่ *12* *พ.ย.* *50*
(อาจารย์มงคล เกียรติกาญจนกุล)

หัวหน้าภาควิชา..... *[Signature]*..... วันที่ *22* *พ.ย.* *50*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ (อาจารย์วิศักดิ์ รักใหม่) เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อศิลปนิพนธ์	การถ่ายภาพเชิงศิลป์ด้วยวิธีการปะติดภาพโดยคอมพิวเตอร์ เรื่อง “สถาปัตยกรรมที่แออัด” FINE ART PHOTOGRAPHY BY DIGITAL COLLAGE TECHNIQUE TITLED “THE CROWDED ARCHITECTURE”
ชื่อ	นายธนพรธรรณ์ ฝึกอังกฤษ
สาขา	การถ่ายภาพ
ภาควิชา	นิเทศศิลป์
คณะ	สถาปัตยกรรมศาสตร์
พ.ศ.	2549
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์มงคล เกียรติกาญจนกุล

บทคัดย่อ

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้ ศึกษาการสร้างผลงานภาพถ่ายเชิงศิลป์ ด้วยวิธีการปะติดภาพโดยคอมพิวเตอร์ (Digital Collage) เนื่องจากเป็นวิธีการที่จะสามารถ ผสมผสานระหว่างความเป็นจริงและจินตนาการไว้ด้วยกันได้เป็นอย่างดี โดยได้ถ่ายทอดความรู้สึกของข้าพเจ้าที่มีต่อสภาพแวดล้อมและสภาพความแออัดของสังคมเมืองหลวงอย่างกรุงเทพฯ และได้เลือกส่วนต่างๆที่สะท้อนถึงความแออัดที่พบเห็นในกรุงเทพฯ นำมาแสดงผ่านมุมมองจากสิ่งต่างๆ คือ ตึกสูงที่แออัด ร้านสะดวกซื้อที่มีอยู่อย่างมากมาย อาคารหอพัก , แมนชั่น, คอนโด ที่เขอะแยะและแออัด ชุมชนแออัดที่มีสภาพแวดล้อมที่สกปรก นอกจากนั้นข้าพเจ้าได้รวบรวมวิธีการและรูปแบบของการปะติดภาพโดยคอมพิวเตอร์ (Digital Collage) มากมายนำมาศึกษาเพื่อคัดเลือกวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการสื่อความหมายในงานชิ้นนี้ โดยใช้วิธีการปะติดแบบซ้อนทับกันด้วยการนำเสนอชิ้นนี้เป็น การนำความจริงมาตีความใหม่ ให้ตรงกับความรู้สึกตามแนวคิดในเรื่อง “สถาปัตยกรรมที่แออัด”

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ครอบครัวพี่อังกฤษและญาติๆ

ขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่านที่ให้ความรู้และประสบการณ์ที่มีประโยชน์มหาศาล

ขอบคุณเพื่อนๆในเทสรุ่น 21 ทุกคน และราชวินิตมัธยมรุ่น 21

ขอบคุณ นางสาวพีรียา ไตรมรงค์ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญ(ต่อ).....	ง
สารบัญ(ต่อ).....	จ
สารบัญรูป.....	ฉ
สารบัญรูป(ต่อ).....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของโครงการ.....	1
1.2 กลุ่มเป้าหมาย.....	1
1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	1
1.4 ทฤษฎีหรือแนวความคิดที่ใช้.....	2
1.5 ขอบเขตของโครงการ.....	2
1.6 แนวทางการบรรลุเป้าหมาย.....	3
1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
1.8 ปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้น.....	4
2 ศิลปะการปะติดภาพ (Collage).....	5
2.1 คำจำกัดความ.....	5
- Photo Collage.....	6
- Photo Montage.....	6
- Digital Collage หรือ Digital Montage.....	7
- Assemblage.....	7
- สรุป.....	8
2.2 ประวัติความเป็นมาของวิธีการปะติด Collage.....	8
2.2.1 ลัทธิบาบิสม (Cubism)	9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
2.2.2	ลัทธิศิลปะประชานิยม (Pop Art) 11
2.2.3	ตัวอย่างศิลปินที่สร้างผลงานด้วยวิธีภาพปะติด (Photo Collage).....12
- เดวิด ฮ็อกเนย์ (David Hockney).....	12
- เจอเรมี วูลฟ์ (Jeremy Wolff)	16
2.3	ประวัติความเป็นมาของวิธีการปะติดแบบ Montage.....23
2.3.1	ลัทธิคิดาคา (Dadaism) 24
2.3.2	ตัวอย่างศิลปินที่สร้างผลงานด้วยวิธีภาพปะติดแบบ (Photo Montage) 26
- John Heartfield.....	26
- Kurt Schwiters.....	27
- Raoul Hausmann.....	28
3	การจำแนกวิธีการจัดวางของภาพปะติด (Collage).....31
3.1	วิธีการจัดวางภาพปะติด (Collage).....31
3.1.1	การจัดวางภาพซ้อนทับกันอย่างอิสระแบบเต็มกรอบ.....31
3.1.2	การจัดวางภาพแบบ ไม่มีกรอบ.....32
3.1.3	การจัดวางภาพเป็นตาราง (Grid) แบบภาพชนกัน.....32
3.1.4	การจัดวางภาพแบบมีช่องว่าง.....33
3.1.5	การจัดวางภาพแบบตัดจามรูปทรง.....33
3.2	สรุปการจำแนกประเภทวิธีการจัดวางภาพ.....34
3.3	ผลพิเศษทางทัศนการ (Visual Effect) ที่เกิดจากการปะติด (Collage).....34
3.3.1	Tone.....34
3.3.2	Perspective.....35
3.3.3	ความคมชัด.....35
3.3.4	Movement.....36
3.3.5	Sequence.....36
3.3.6	Dimension.....37
3.3.7	ขอบภาพมืด.....38

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3.4	สรุปผลพิเศษทางทัศนาการ (Visual Effect).....38
4	การวิเคราะห์และสรุปข้อมูลเพื่อการสร้างสรรค์ผลงาน.....39
4.1	การรวบรวมแนวความคิดและเป้าหมาย.....39
4.2	การรวบรวมข้อมูลเพื่อทำแบบร่าง.....40
4.3	ภาพบางส่วนจากการสำรวจสถานที่.....40
4.4	แนวความคิดแบบร่าง.....43
	- แนวความคิดของแบบร่างที่ 1.....43
	- แนวความคิดของแบบร่างที่ 2.....44
	- แนวความคิดของแบบร่างที่ 3.....44
	- แนวความคิดของแบบร่างที่ 4.....45
5	ผลงานจริง.....46
6	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....50

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1 Still Life with Chair Caning.....	5
2 Raoul Hausmann, <i>ABCD</i> , 1923-1924.....	6
3 ผลงาน Jean Dubuffet.....	7
4 The Bottle of Rum, by Georges Braque (1914).....	10
5 Still-Life (Fantomas), by Juan Gris (1915).....	11
6 ผลงานของ Richard Hamilton.....	12
7 Pearblossom Highway.....	13
8 A Bit of Fun Inspired by David Hockney.....	14
9 David Hockney, Place Furstenberg, Paris.....	15
10 most in color. Square folio, cloth. New York, Knopf, 1984.....	15
11 ผลงานของ Jeremy Wolff.....	16
12 ภาพถ่ายวิวทิวทัศน์ ที่ประเทศไทย.....	17
13 ภาพถ่าย portrait.....	17
14 ภาพผลงานปะติดแนวกรอบครัว (1993 – 2003) ของ Jeremy Wolff.....	22
15 ผลงานของ John Heartfield ในยุคแรกของลัทธิคาตา.....	24
16 ผลงาน Rayogram ของ Man Ray.....	25
17 ผลงานของ John Heartfield.....	26
18 ผลงานแรกของ Kurt Schwitters.....	27
19 ผลงานปะติดของ Kurt Schwitters.....	28
20 ผลงานของ Raoul Hausmann.....	29
21 ผลงานของ Raoul Hausmann. ในยุคคาตา.....	30
22 การจัดวางภาพซ้อนทับกันอย่างอิสระแบบเต็มกรอบ.....	31
23 การจัดวางภาพแบบไม่มีกรอบ.....	32
24 การจัดวางภาพเป็นตาราง (Grid) แบบภาพชนกัน.....	32
25 การจัดวางภาพแบบมีช่องว่าง.....	33
26 การจัดวางภาพแบบตัดจากรูปทรง.....	33
27 ความมืดหรือสว่างของภาพ.....	34

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป(ต่อ)

	หน้า
รูปที่	
28 การสร้าง Perspective ขึ้นมาใหม่.....	35
29 การสร้างจังหวะให้แก่ภาพ.....	36
30 การถ่ายทอคมุมมองต่างๆ.....	37
31 การถ่ายทอคมุมมองต่างๆ.....	37
32 ภาพบางส่วนจากการสำรวจสถานที่.....	40
33 แบบร่างที่ 1.....	43
34 แบบร่างที่ 2.....	44
35 แบบร่างที่ 3.....	44
36 แบบร่างที่ 4.....	45
37 ผลงานจริง.....	46
บรรณานุกรม.....	51
ประวัติผู้เขียน.....	52

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของโครงการ

จากการที่ข้าพเจ้าได้ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมเมือง ทำให้ข้าพเจ้าได้เห็นและซึมซับความเป็นสังคมเมืองผ่านสายตาคือตลอดเวลา และได้ตระหนักถึงสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะความแออัดของสถาปัตยกรรมในเมืองหลวงอย่างกรุงเทพฯ ข้าพเจ้าจึงต้องการที่จะถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้ออกมาเป็นภาพถ่ายเชิงศิลป์ โดยวิธีการปะติดภาพโดยคอมพิวเตอร์ (Digital Collage) เพื่อจะนำความจริงมาตีความใหม่ตามความรู้สึกของข้าพเจ้า

1.2 กลุ่มเป้าหมาย

บุคคลทั่วไปรวมถึงนักศึกษาที่สนใจการเรื่องภาพถ่ายเชิงศิลป์ หรือการทำ Digital Collage

1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและกระบวนการในการถ่ายภาพเชิงศิลป์ ด้วยวิธีการปะติดโดยคอมพิวเตอร์ (Digital Collage)
2. รวบรวมกระบวนการในการทำงานทางด้านความคิด แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานภาพปะติด (Photo Collage) ที่สามารถสื่อความหมายได้ตรงกับแนวความคิดมากที่สุด
3. ศึกษาสภาพเมืองใหญ่อย่างกรุงเทพฯ ในด้านสถาปัตยกรรม ที่อยู่ร่วมกันในสภาพความแออัด แล้วนำมาถ่ายทอดด้วยมุมมองของข้าพเจ้าเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 ทฤษฎีหรือแนวความคิดที่ใช้

จากสถิติปัจจุบันมีประชากรไม่น้อยกว่า 7.5 ล้านคน ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ที่มีพื้นที่จำกัดเพียง 560 ตารางกิโลเมตร และกำลังเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งในความเป็นจริงประชากรก็ไม่ได้อาศัยอยู่อย่างกระจายทั่วพื้นที่ในกรุงเทพฯ แต่กระจุกตัวกันอยู่ในย่านใจกลางเมืองเป็นหลัก แสดงให้เห็นถึงความแออัดที่เกิดขึ้นในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น สถาปัตยกรรมทั้งแบบเก่าแบบใหม่ สภาพการจราจร ที่อยู่อาศัย ฯลฯ

สภาพที่เบียดเสียดเบียดอัดกันเหล่านี้ เป็นความอัดของกรุงเทพฯ ซึ่งสอดคล้องอยู่ด้วยกันด้วยองค์ประกอบของความแออัดว่าในสิ่งต่างๆ ที่ได้กล่าวมา ดังนั้นเมื่อข้าพเจ้าได้เข้าไปสัมผัสกับเมืองหลวงอย่างกรุงเทพฯ ข้าพเจ้าจึงได้เห็นแง่มุมหรือมุมมองต่างๆ จากความแออัดของสถาปัตยกรรมและคิดที่จะถ่ายทอดความรู้สึก มุมมองที่มีต่อกรุงเทพฯ ออกมาเป็นภาพถ่ายเชิงศิลป์ ด้วยวิธีการปะติดภาพโดยคอมพิวเตอร์ (Digital Collage) และข้าพเจ้าคิดว่าวิธีการปะติดภาพ (Collage) น่าจะนำมาใช้ได้ดีกับแนวความคิดนี้ เพราะการปะติด (Collage) สามารถสร้างภาพใหม่ได้จากการรวมกันของหลายๆ ภาพ เหมือนการเอาความจริงที่ทุกคนเห็นกันอยู่ทั่วไปมาตีความใหม่ตามมุมมองของข้าพเจ้าเอง

1.5 ขอบเขตของโครงการ

ภาพถ่ายเชิงศิลป์ประเภทสี โดยวิธีการปะติดโดยคอมพิวเตอร์ (Digital Collage) แบบซ้อนทับกันจำนวน ขนาด 20 x 24 นิ้ว จำนวน 4 ภาพ ใส่อะคริลิกใสด้านหน้าและหลัง

1.6 แนวทางการบรรลุเป้าหมาย

1.6.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปะติด (Collage) เช่น ประวัติความเป็นมาและศิลปินที่สร้างสรรค์งานปะติด (Collage) รวมไปถึงการศึกษาความแออัดของกรุงเทพฯ ที่เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมในด้านต่างๆ

1.6.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมมาทั้งวิธีการทำปะติด (Collage) ความแออัดที่จะนำเสนอ และผลพิเศษทางทัศนการ (Visual Effect) ที่เกิดขึ้นจากการปะติด (Collage) ว่าแบบไหนที่เหมาะสมกับการสื่อถึงแนวความคิดได้เหมาะสมที่สุด

1.6.3 ถ่ายภาพสำรวจสถานที่ (Scouting) ร่างแบบร่าง (Sketching)

1.6.4 ทดลองการจัดภาพในรูปแบบต่างๆ เพื่อหาแนวทางการทำภาพปะติดที่เหมาะสมกับแนวความคิดและสามารถถ่ายทอดแนวความคิดได้ดีที่สุด เพื่อรับรู้ถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นและนำกลับมาพัฒนาแก้ไข

1.6.5 ถ่ายภาพจริงตามแบบที่ร่างไว้

1.6.6 ขั้นตอนการล้าง – อัด

1.6.7 จัดวางภาพเป็นภาพสำเร็จ

1.6.8 ใสแผ่นอะคริลิก

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการปะติดภาพ (Collage) และได้ศึกษาเกี่ยวกับศิลปินต่างๆ ที่ทำปะติดภาพ (Collage) ได้เรียนรู้การคิด ค้นคว้า วิเคราะห์ แก้ปัญหาต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์และประสบการณ์ในการทำงานต่อไป

1.8 ปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

1.8.1 เนื่องจากการทำภาพปะติด (Collage) จะต้องใช้ภาพเป็นจำนวนมากเป็นวัตถุดิบในการสร้างงานแต่ละชิ้น จึงอาจก่อให้เกิดความสับสนในการถ่ายภาพให้ได้มุมมองครบตามที่ต้องการ

1.8.2 สภาพภูมิอากาศที่ไม่แน่นอน อาจก่อให้เกิดอุปสรรคในการทำงานได้

1.8.3 ในบางพื้นที่หรือบางอาคาร ที่ต้องการถ่ายภาพสามารถทำได้ยาก เนื่องจากทางอาคารไม่อนุญาต บริเวณโดยรอบอาคารหรือสถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการถ่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

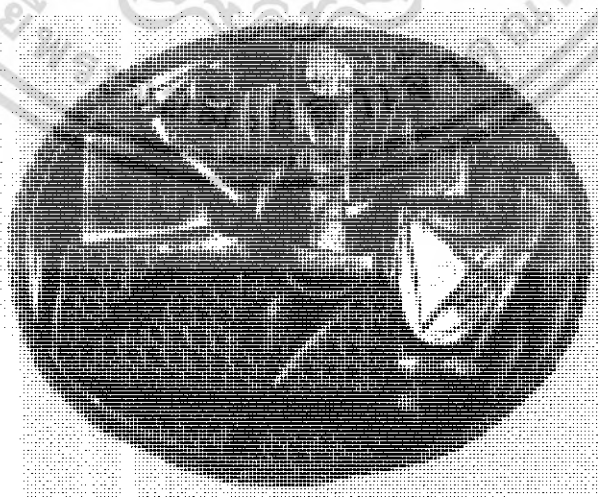
ศิลปะการปะติดภาพ (Collage)

ศิลปะการปะติดภาพหรือวัสดุอื่นๆในภาษาอังกฤษนิยมใช้กัน 3 คำ คือ Collage Montage และ Assemblage ซึ่งแต่ละคำนี้มีความหมายแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ดังนี้

2.1 คำจำกัดความ

Collage

Collage มาจากภาษาฝรั่งเศส *collé* แปลว่า ติดปะ วิธีการปะติด (Collage) คือ การรวบรวมปะติดของวัสดุต่างๆ ลงบนระนาบ 2 มิติ ผิวเรียบ เป็นการรวมกันเพื่อสร้างสิ่งใหม่ มีการใช้วัสดุหลากหลายในการนำมาปะติด (Collage) เช่น กระดาษ สิ่งพิมพ์ ตัวอักษร ด้าย ภาพถ่าย เชือก ทราย ฯลฯ วิธีการปะติด (Collage) เริ่มมีมานานแล้ว แต่ที่ปรากฏเด่นชัดที่สุดจะเห็นได้จากงานของศิลปิน ลัทธิบาศนิยม (Cubism) พบได้ ปिकासโซ่ (Pablo Picasso) ชอร์ซ บร๊าก (Georges Brague) ซึ่งสร้างงานปะติดด้วยกระดาษ (Paper Collage) โดยใช้วัสดุหลากหลายมาปะติด อาทิ เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ กระดาษบุผนัง (Wallpaper) ลงบนภาพวาด เช่น ภาพ Still Life with Chair Caning ของ ปिकासโซ่

ภาพที่ 1 Still Life with Chair Caning

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Photo Collage

คือ การนำภาพถ่ายมาปะติดรวมกันเพื่อสร้างภาพใหม่ เนื่องจากความเชื่อที่ว่าภาพถ่ายเป็นสิ่งที่แสดงออกตามความเป็นจริง คือ คล้ายภาพจากการมองเห็นของมนุษย์ แต่จริงๆแล้ว ความแท้จริงของสิ่งที่เรามองหานั้นไม่ได้เป็นดังเช่นที่เรามองเห็น มันมีองค์ประกอบของมิติและมุมมองแห่งความจริงมากกว่าภาพทั่วไป อาทิ เช่น เวลา และภาพปะติด (Photo Collage) นั้นสามารถแสดงสิ่งเหล่านี้ออกมาได้ จึงอาจเรียกได้ว่าภาพปะติด (Photo Collage) นั้นได้จับเอาความเป็นจริงที่เห็นกันอยู่ทุกๆ ไปมาตีความใหม่

Photo Montage

เกิดขึ้นในเยอรมนีช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 โดยศิลปินลัทธิดาดา (Berlin Dadaists) เช่น John Heartfield, Hannah Hock, Raoul Hausmann โดยศิลปินกลุ่มนี้สร้างงานโดยใช้ภาพถ่าย ภาพจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ตัวอักษร ภาพวาดมาปะติดรวมกัน หลังจากนั้นก็มีการใช้ Photo Montage กันอย่างแพร่หลายในงานโฆษณา

ภาพที่ 2 Raoul Hausmann, ABCD, 1923-1924

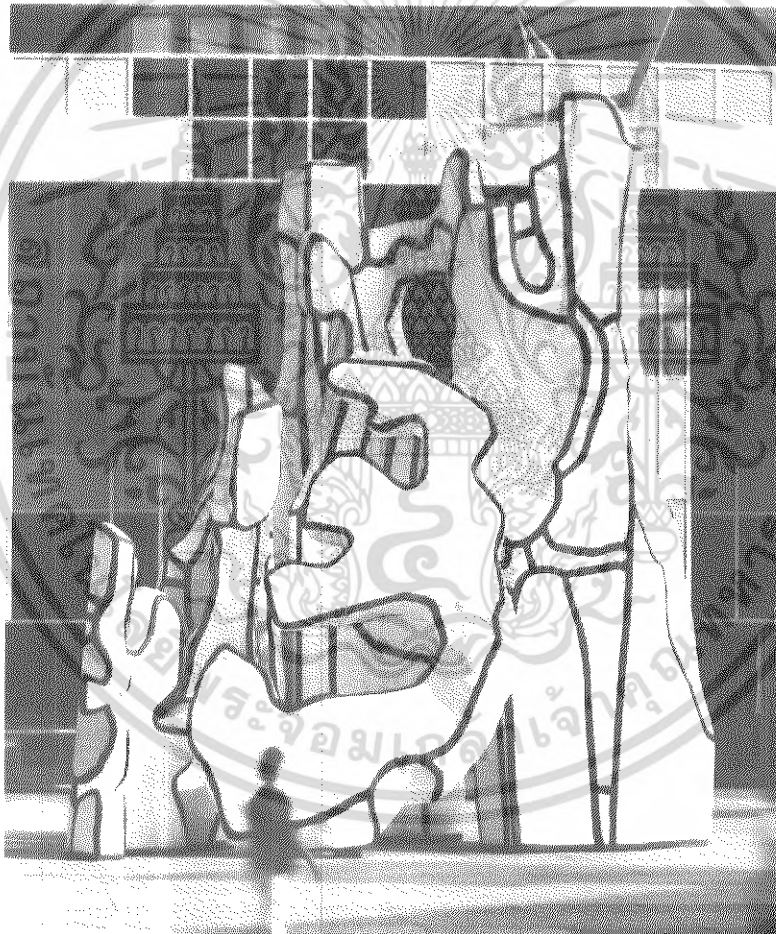
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Digital Collage หรือ Digital Montage

เป็นการปะติดโดยใช้คอมพิวเตอร์ในการช่วยประกอบรวมภาพด้วยโปรแกรม เช่น Adobe Photoshop ในปัจจุบันนี้วิธีการทำ Collage ด้วยวิธี Digital Collage เป็นที่นิยมและแพร่หลาย เพราะการทำ Digital Collage สะดวกและแก้ไขได้ง่าย

Assemblage

ความหมายคือ การรวบรวม วิธีการ Assemblage เป็นการรวบรวมวัสดุต่างๆ เช่น ไม้ โลหะ รูปถ่าย มาปะติดเป็นชิ้นงานคล้ายคลึงกับการ Collage แต่ Assemblage เป็นการสร้างงานปะติดแบบ 3 มิติ คนที่นำวิธีการนี้มาใช้คนแรกคือ Jean Dubuffet ในงานชุด Butterfly Wing

ภาพที่ 3 ผลงาน Jean Dubuffet

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุป

ทั้งวิธีการ Collage Montage และ Assemblage ใจความแท้จริงแล้วเรียกได้ว่าเป็นวิธีการเดียวกัน มีวิธีการทำคล้ายคลึงกัน คือ การรวบรวมวัสดุต่างๆ เพื่อปะติดรวมกันเป็นภาพชิ้นงานใหม่

ในการทำวิทยานิพนธ์นี้จะยกเอาการปะติดแบบ Collage และ Montage มากเล่า เพราะในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการทำภาพปะติดโดยคอมพิวเตอร์แบบ 2 มิติ จึงไม่กล่าวถึง Assemblage ซึ่งเป็นการทำภาพปะติดแบบ 3 มิติ

2.2 ประวัติความเป็นมาของวิธีการปะติด Collage

การปะติด (Collage) นั้นเกิดขึ้นโดยย้อนหลังไปเมื่อประมาณหนึ่งพันปีที่แล้ว ในสมัยศตวรรษที่ 10 เมื่อนักคัดลายมือและกวีชาวญี่ปุ่นได้ใช้การตัดรูปทรงของนกและสัตว์ต่างๆ มาใช้ประกอบบทกวี โดยมีผลงานหลงเหลือมาจนถึงปัจจุบัน และภาพเหล่านี้ก็ยังคงอยู่เป็นวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่น สืบผ่านทางบัตรอวยพรปีใหม่ที่ยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของศิลปะโบราณ

ในศตวรรษที่ 13 มีหลักฐานทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับการปะติด (Collage) ของชาวเปอร์เซีย โดยการทำปกหนังสือจากหนังสัตว์เป็นรูปต่างๆ และในศตวรรษที่ 16 ศิลปินชาวตุรกีได้ผลิตตำราเกี่ยวกับการประดับตกแต่งอย่างสวยงาม ซึ่งประกอบด้วยวิธีการปะติด (Collage) แบบต่างๆ ในขณะเดียวกันฝั่งยุโรปตะวันตกก็ได้มีการนำเอาการปะติด (Collage) ไปใช้ในการวาดภาพประกอบของตราประจำตระกูลและตราประจำเมืองต่างๆ โดยมีการใช้วัสดุที่ตัดเป็นรูปแบบต่างๆ ประกอบลงไปบนพื้นที่ระบายสีเอาไว้แล้ว หลังจากนั้นหนึ่งศตวรรษ บรรดาสตรีทั้งหลายก็หลงใหลในการปะติด (Collage) ในแนวทางแบบอ่อนหวาน โดยมีการใช้วัสดุอย่างเมล็ดกาแฟ เมล็ดผลไม้ แผลงปีกแข็ง ขนนก ลูกไม้ และผ้าแบบต่างๆ มาใช้ในการปะติด (Collage) ในศตวรรษที่ 18 ปีกผีเสื้อก็ได้กลายเป็นวัสดุยอดนิยมในยุโรป ซึ่งในยุคนั้นมักจะใช้แสดงหรือสื่อถึงภาพในความคิดที่เกี่ยวกับศาสนาของชาวคริสเตียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในกลางศตวรรษที่ 15 การปะติด (Collage) นั้นได้เริ่มมีบทบาทที่เฉพาะเจาะจงและชัดเจนมากขึ้น เมื่อถูกนำไปใช้กับงานด้านศาสนา ทำให้การปะติด (Collage) กลายเป็นเอกลักษณ์ของงานด้านนี้ ซึ่งในยุคนั้นมีการใช้วัสดุเช่น เหล็ก หิน แผ่นทอง งาช้าง มุก และวัสดุที่ประดิษฐ์อื่นๆ ในศตวรรษที่ 17 และ 18 งานปะติดด้วยกระดาษ (Paper Collage) เป็นภาพของนักบุญต่างๆกลายมาเป็นที่นิยมอย่างมาก ความนิยมที่แพร่หลายนี้ส่งผลให้เกิดการนำเอารูปแบบของการปะติด (Collage) ไปใช้ในการทำบัตรอวยพรต่างๆ

เมื่อเทคโนโลยีมีการขยายตัวมากขึ้น การสื่อสารและผลิตภัณฑ์ต่างๆมีเพิ่มมากขึ้นรวมถึงวัสดุในการพิมพ์ที่หลากหลายมากขึ้น ทำให้มีการออกแบบและนำเสนอสิ่งต่างๆมากขึ้น เช่น หนังสือพิมพ์ ใบปลิว นิตยสาร โปสเตอร์ ภาพประกอบ ฉลากผลิตภัณฑ์ และการโฆษณา โดยเฉพาะทางด้านการออกแบบภาพกราฟฟิกและทางด้านการถ่ายภาพ ทำให้การปะติด (Collage) วัสดุและสิ่งต่างๆ นั้นได้ถูกนำไปใช้ในการเคลื่อนไหวของกลุ่มลัทธิทางศิลปะต่างๆมากมาย แต่ที่เห็นได้ชัดคือ ลัทธิบาศนิยม (Cubism) และศิลปะประชานิยม (Pop Art)

2.2.1 ลัทธิบาศนิยม (Cubism)

ลัทธิบาศนิยม (Cubism) เป็นแนวความคิดทางศิลปะที่มีอิทธิพลอย่างกว้างขวาง ในฐานะมีส่วนเป็นผู้ให้กำเนิดศิลปะนามธรรม (Abstract Art) และวิวัฒนาการทางศิลปะที่สำคัญในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ลัทธิบาศนิยม (Cubism) เริ่มขึ้นที่กรุงปารีสเมื่อ ค.ศ. 1906 โดย พาบโล ปิกัสโซ (Pablo Picasso), 1881-1973 จิตรกรชาวสเปน และจอร์จ บราัค (Georges Braque), 1882-1963 จิตรกรชาวฝรั่งเศส

จิตรกรทั้งสองได้ร่วมกันค้นหาแนวทางร่วมกัน ด้วยการเปลี่ยนแปลงรูปทรงธรรมชาติมาสู่การจัดองค์ประกอบแบบนามธรรมทางเรขาคณิต โดยเป็นลักษณะของการซ้อนทับกัน บ้าง หรือมีพื้นราบบางใสซ้อนสลับกันบ้าง มีรูปทรงเป็นเหลี่ยมเป็นสัน การใช้สีแบบราบปราศจากแสง-เงากลมกลืน และมีการใช้เส้นตัดในบางจุดของภาพ ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการปะติด (Collage) สมัยใหม่

จุดเริ่มต้นในการทำงานของบรักนั้นคือ พยายามจำกัดพื้นที่การมองเห็นของสายตา โดยใช้รูปทรงเรขาคณิตและรูปทรง 3 มิติ มากกว่าการใช้วิธีการของ Perspective แสงและเงา ทำให้เขาทดลองการตัดกระดาษทราย หนังสือพิมพ์ และผ้าออกมาเป็นส่วนๆ ส่งผลให้งานของเขามีวิธีการและวัสดุอันเป็นเอกลักษณ์ในตัวเอง

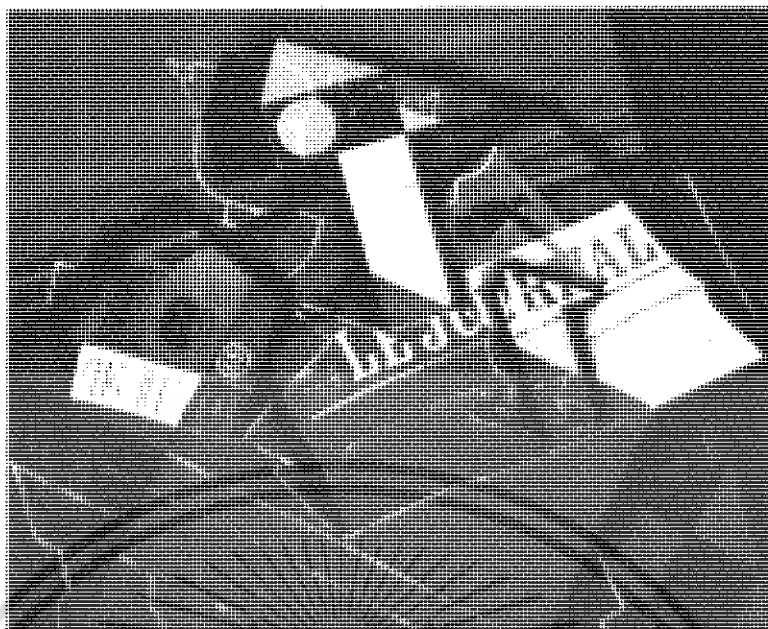
บรักมักจะใช้วัตถุและวัสดุจริงหลายชนิดในงานของเขา โดยส่วนมากเป็นการผสมทรายและวัสดุอื่นๆลงในเนื้อสี ทำให้เนื้อสีที่ได้มีความแตกต่างจากสีทั่วไปและดูโดดเด่น เมื่อถูกใช้คู่กับวัตถุอื่นในการจัดองค์ประกอบในงานของเขา การตัดกระดาษมาแปะและการระบายทับด้วยสีชอล์กหรือสีน้ำมัน ลวดลายของกระดาษบุผนัง (Wallpaper) และรูปแบบของตัวหนังสือต่างๆก็ถูกนำมาใช้ รวมถึงการนำเอาเศษวัสดุที่ถูกกละเลยมานำมาใช้ในการปะติด (Collage) ของเขาด้วย

รูปแบบของงานในระยะหลังของลัทธิบรักนิยม (Cubism), 1912 – 1914 เรียกว่าแบบสังเคราะห์ (Synthetic Cubism) มีลักษณะการจัดองค์ประกอบมากขึ้น ส่วนมากเป็นวัตถุที่ปรากฏอยู่ในห้องทำงานของศิลปิน โดยใช้วิธีการปะติด (Collage) เข้าช่วย เรียกว่า “Flat-Pattern Cubism” ซึ่งเป็นการจัดระนาบในทางตั้งและทางนอนที่แบนราบด้วยโครงสร้างสี่เหลี่ยมที่เข้ากัน ในลักษณะลึกลับน่าอัศจรรย์

ภาพที่ 4 The Bottle of Rum, by Georges Braque (1914)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

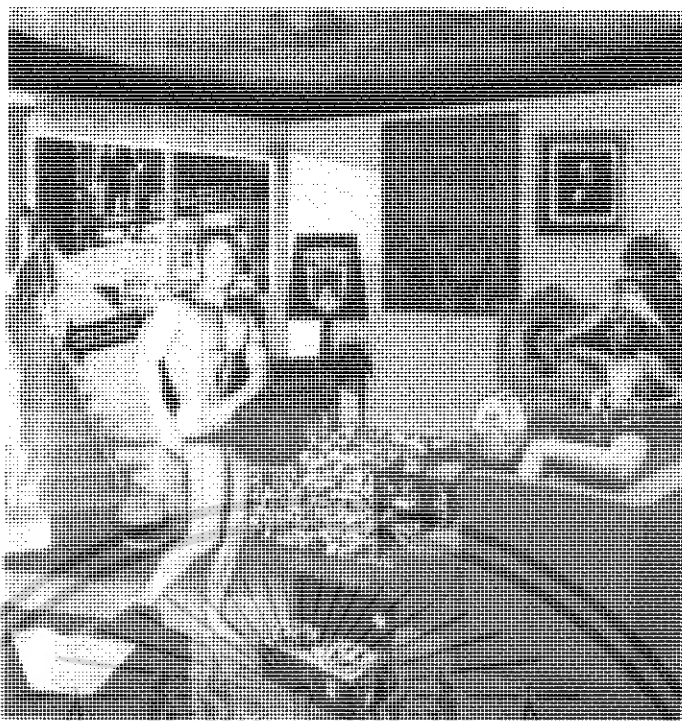

ภาพที่ 5 Still-Life (Fantomas), by Juan Gris (1915)

2.2.2 ลัทธิศิลปะประชานิยม (Pop Art)

เริ่มต้นขึ้นในกลางทศวรรษที่ 50 แต่มาเฟื่องฟูในทศวรรษที่ 60 การเคลื่อนไหวของลัทธิศิลปะประชานิยม (Pop Art) นั้นดำเนินไปทางที่เกี่ยวกับการปะติด (Collage) ตรงที่มีการใช้เรื่องราวของการปะติด (Collage) เป็นสื่อ โดยเฉพาะเรื่องของการแบ่งพื้นที่ต่างๆ และการนำเอารูปทรงต่างๆ มาใช้ทั้งในการถ่ายภาพและการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ในช่วงยุคนี้มีอัตราการบริโภคของสิ่งต่างๆ เพิ่มขึ้นนั้น สิ่งที่เป็นที่นิยมแพร่หลายตามมาก็คือ กระบวนการในการผลิตสื่อจำนวนมาก ไม่ว่าจะในรูปแบบของภาพยนตร์ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับและโฆษณา ซึ่งทำให้ขอบเขตของการทำงานศิลปะในรูปแบบของภาพนั้นขยายตามไปด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6 ผลงานของ Richard Hamilton

2.2.3 ตัวอย่างศิลปินที่สร้างผลงานด้วยวิธีภาพปะติด (Photo Collage)

- เดวิด ฮ็อกเนย์ (David Hockney)

เดวิด ฮ็อกเนย์ (David Hockney) ศิลปินผู้มีความคิดว่า แม้แต่กล้องถ่ายภาพก็หลอกตาคุณได้ เช่นเดียวกับภาพเขียน หลายคนคิดว่ากล้องถ่ายภาพโกหกไม่ได้ แต่เขาคิดว่ามันน่าจะโกหกได้พอๆกับภาพเขียน นี่เป็นสิ่งที่บอกให้รู้ว่า ฮ็อกเนย์ เป็นทั้งรักศิลปะและนักปรัชญาในตัวเอง เขาเขียนภาพและในขณะที่เดียวกันเขาก็ถ่ายภาพไปด้วย

ฮ็อกเนย์ เกิดเมื่อปี 1937 ในย่าน ขอร็อกเซียร์ ประเทศอังกฤษ และได้เข้าเรียนในโรงเรียนศิลปะ หลังจากนั้นได้เข้าเรียนที่ Royal College of Art ในกรุงลอนดอน ในปี 1963 เขาได้เข้ามาที่ นครลอส แองเจลิส หลังจากได้เริ่มเขียนภาพชุดที่เกี่ยวกับจินตนาการทางด้านรักร่วมเพศ (Homoerotic) ซึ่งเป็นภาพเขียนที่เกี่ยวกับสระว่ายน้ำในรัฐแคลิฟอร์เนีย ที่สร้างชื่อเสียงแก่เขามาก และทำให้เขาเข้ามามีบทบาททางการเคลื่อนไหวของลัทธิศิลปะประชานิยม (Pop Art) ในช่วงต้นทศวรรษที่ 60 ทั้งในอังกฤษและสหรัฐอเมริกา และเขายังได้วาดภาพบุคคลซึ่งเป็นเพื่อนๆ ในโลกแห่งแฟชั่นและศิลปะ ซึ่งต่อมาพวกเขาก็ได้กลายมาเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของยุคนั้นอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7 Pearblossom Highway

หลังจากที่เขาได้ค้นพบแนวทางในการทำงานซึ่งเป็นแบบเรียบง่ายทั้งภาพบุคคลและทิวทัศน์ ฮ็อคเนย์ ได้กลายเป็นจิตรกรที่สำคัญทางด้านภาพถ่ายเหมือนบุคคล และภาพทิวทัศน์ที่น่าสนใจ โดยใช้องค์ประกอบที่เรียบง่ายและสีอันสว่างสดใส งานของเขายังรวมไปถึงการออกแบบฉากสำหรับศิลปะการแสดงในโรงภาพยนตร์และโรงละครโอเปร่า ในช่วงทศวรรษที่ 80 ฮ็อคเนย์ ได้เริ่มทำงานภาพปะติด (Collage) โดนคราทำรูปถ่ายโพลารอยด์ (Polaroid) มาเรียงต่อกันด้วยองค์ประกอบแบบลัทธิบาบนิยม (Cubism) และภาพบุคคลซึ่งเกิดจากการนำรูปมาเรียงกัน

ในระหว่างปี 1982 ถึง 1898 ฮ็อคเนย์ ได้ทำการทดลองอย่างมากในเรื่องการปะติดภาพ (Collage) และได้สร้างผลงานที่เขาเรียกว่า Joiners ซึ่งประกอบด้วยงานหนึ่งชุดของภาพถ่ายที่ถ่ายจากมุมมองที่ต่างกัน โดยมีการจัดเรียงให้ซ้อนทับกันในบางส่วน เพื่อสร้างภาพรวมที่เป็นชิ้นเดียว การทำงานในครั้งนี้ ฮ็อคเนย์ สามารถทำให้พื้นที่และรูปร่างต่างๆ เปลี่ยนไป และมีการใช้เรื่องของแสงกับเวลาเข้ามามีส่วนในงานของเขาด้วย

ภาพที่ 8 A Bit of Fun Inspired by David Hockney

เขาใช้กล้องโพลารอยด์ (Polaroid) สร้างงานปะติด (Collage) ในช่วงแรกๆแม้ว่าจะได้ความซับซ้อนของส่วนที่ภาพซ้ำซ้อนกันเพิ่มมากขึ้นก็ตาม แต่เขาก็ได้เปลี่ยนมาใช้กล้อง Pentax 110 ซึ่งสามารถทำให้เขาเพิ่มรายละเอียดอันซับซ้อนของงานได้มากยิ่งขึ้น งานของฮ็อกเนย์ นั้นมีความสัมพันธ์อย่างมากกับลัทธิบาศนิยม (Cubism) โดยเฉพาะการนำปัจจัยทางศิลปะ 3 อย่างที่ไม่สามารถมีได้ในภาพถ่ายเพียงภาพเดียวมารวมกันในงานของเขา นั่นคือ ความต่างของเวลา พื้นที่ และการเล่าเรื่องราว ซึ่ง 2 อย่างแรกที่เรากล่าวถึงนั้นเป็นหัวใจสำคัญของลัทธิบาศนิยม (Cubism) ฮ็อกเนย์ ได้ชี้ให้เห็นว่าภาพถ่ายเพียงหนึ่งภาพนั้นแสดงถึงภาวะหนึ่งเท่านั้น แต่ไม่สามารถจะแสดงเวลาหรือการบรรยายเรื่องราวได้อย่างสมบูรณ์ ฮ็อกเนย์ เชื่อว่า Cubism นั้นขึ้นอยู่กับเรื่องทัศนวิสัยทั้งหมด มันเป็นเรื่องของคาทัง 2 ข้างของเราที่จะมองเห็นสิ่งต่างๆ ภาพถ่ายทั่วไปนั้น ได้ถูกถ่ายทอดเรื่องราวของการมองเห็นครั้งเดียว สิ่งที่เขาต้องการจะบอกคือ ภาพถ่ายธรรมดาเหล่านั้น ได้ถูกถ่ายออกมาจากการมองเห็นที่หยุดนิ่งของคนคนหนึ่งเท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 9 David Hockney, Place Furstenberg, Paris

ท้ายที่สุดมุมมองของพื้นที่ต่างๆก็มีผลต่อภาพของ ฮ็อคเนย์ ซึ่งเชื่อมโยงกับความรู้สึกของความเป็นจริงในภาพ ซึ่งเขาเชื่อว่าไม่มีสิ่งใดที่จะสามารถมองเห็นตามความเป็นจริงทั้งหมด ยังมีสิ่งที่แสดงถึงจินตนาการมากเท่าใดก็ยังเป็นภาพที่ดึงดูดสายตาของผู้ชม ได้มากขึ้นตามไปด้วย

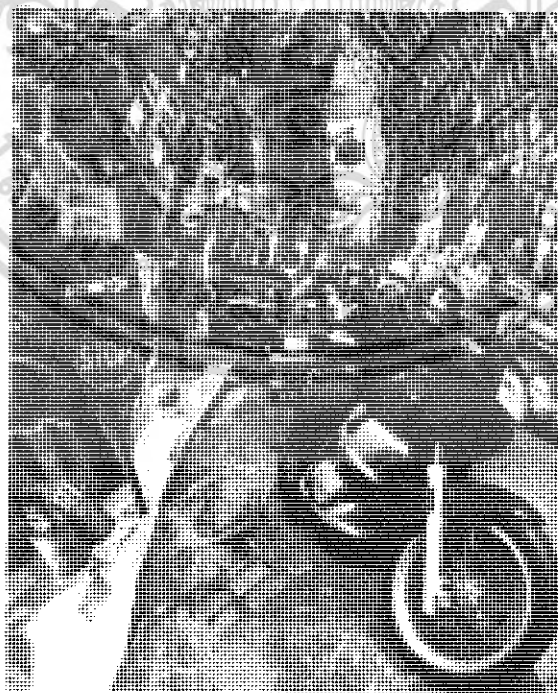
ภาพที่ 10 most in color. Square folio, cloth. New York, Knopf, 1984.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อีกตัวอย่างหนึ่งของจินตนาการที่เขานำมาใช้คือเรื่องราวของ Perspective ที่กลับด้าน เช่นการมองเห็นสิ่งต่างๆมีขนาดเล็กลงเมื่อสิ่งเหล่านั้นเคลื่อนตัวเข้าใกล้มากขึ้น แง่มุมที่น่าสนใจในการนำเทคนิคนี้มาใช้คือ ทำให้เราสามารถมองเห็นได้ทั้ง 3 ด้านของวัตถุ ซึ่งเป็นประโยชน์มาต่องานของ ฮ็อกเนย์ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วเรื่องของการใช้ Perspective ที่ย้อนกลับนั้นก็มีมานานมากแล้ว ตั้งแต่ยุคเริ่มแรกของ Renaissance และปรากฏในภาพวาดของญี่ปุ่นด้วย ซึ่งมันช่วยให้ผู้ที่ดูภาพสามารถมองเห็นได้ถึงภาพรวมทั้งกว้างขึ้น

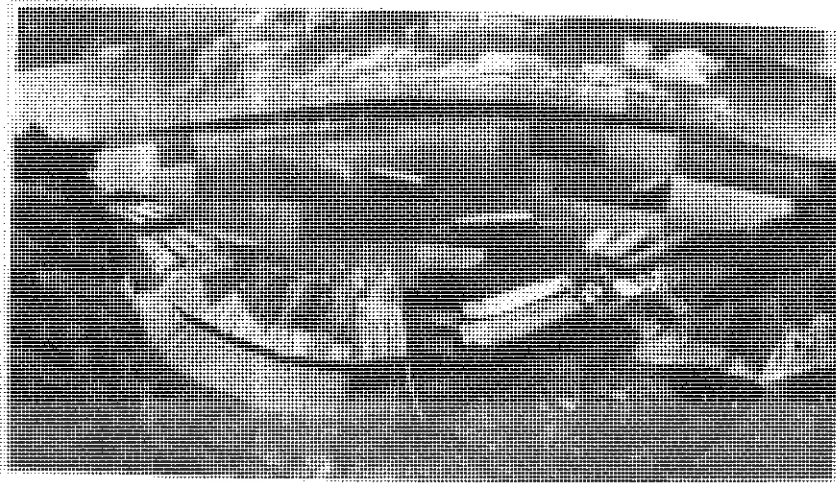
- เจอเรมี วูลฟ์ (Jeremy Wolff)

เจอเรมี วูลฟ์ (Jeremy Wolff) ก่อนที่จะหันมาสร้างงานภาพปะติด (Photo Collage) เป็นอาชีพ เขาเป็นช่างภาพที่สามารถนำการปะติด (Collage) ไปใช้ในการสร้างผลงานมากมายหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นด้านภาพถ่ายโฆษณา ภาพถ่ายบุคคล ภาพถ่ายทิวทัศน์ ฯลฯ เขาได้ตีพิมพ์หนังสือที่รวบรวมผลงานด้าน โฆษณาและยังมีงานด้านนิตยสารอีกมากมาย เขาได้รับแรงบันดาลใจจาก เดวิด ฮ็อกเนย์ (David Hockney) ซึ่งเป็นช่างภาพที่โดดเด่นมากในด้านภาพปะติด (Photo Collage) ของทศวรรษที่ 80 และได้นำมาสร้างงานภาพปะติด (Photo Collage) ของตนเองขึ้น ขนาดงานของเขามีขนาดค่อนข้างใหญ่ โดยทั่วไปประมาณ 3-4 ฟุต เขาสร้างผลงานภาพปะติด (Photo Collage) ด้วยการถ่ายภาพมาประกอบกัน โดยไม่ได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดวางภาพ หรือนำภาพใหญ่มาตัดออกให้เป็นภาพเล็กๆ

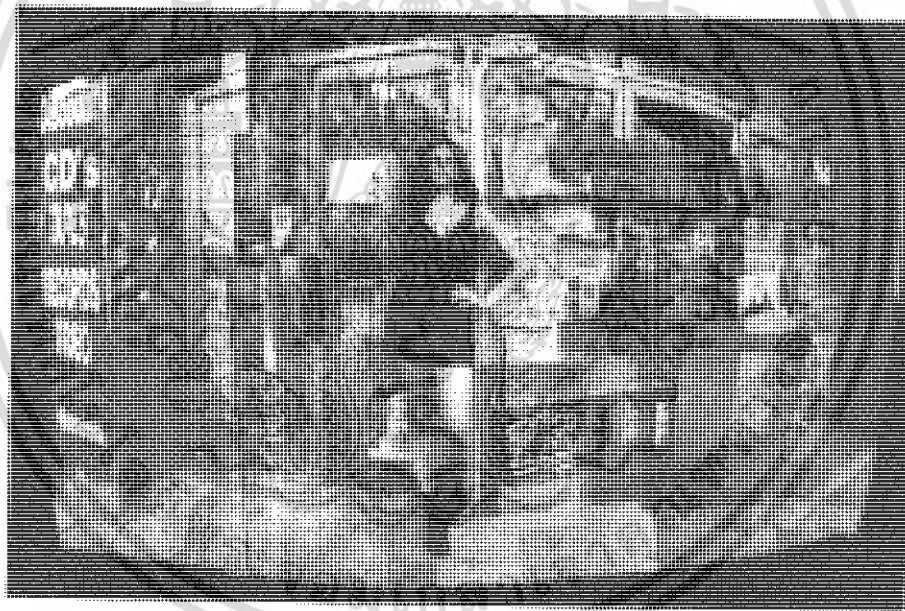

ภาพที่ 11 ผลงานของ Jeremy Wolff

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 12 ภาพถ่ายวิวทิวทัศน์ ที่ประเทศไทย

ภาพที่ 13 ภาพถ่าย portrait

78181

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทัศนศิลป์ (Visual Effect) ที่เกิดขึ้นจากการปะติด (Collage) สามารถทำให้เขาสร้างความเคลื่อนไหว (Movement) ให้กับภาพ สามารถทำให้เห็นวัตถุได้รอบด้าน สามารถจับเอาเวลาที่เปลี่ยนแปลงไต่ลงไปเป็นภาพ สามารถจัดการกับ Perspective ได้ และยังถ่ายภาพคนจากที่หนึ่งแล้วนำมารวมกับฉากหลังอีกที่หนึ่งได้ ช่วยในกรณีที่ต้องถ่ายคนที่ยุ่งยากในการควบคุม เช่น การถ่ายภาพเด็ก หรือในกรณีที่แบบไม่สามารถมาเข้าฉากที่เราต้องการได้ เมื่อเขามีลูกจึงเริ่มหันมาสร้างภาพปะติด (Photo Collage) ในแนวครอบครัว โดยใช้มันสร้างความหมายในการถ่ายภาพหมู่ วูลฟ์ สามารถจับจิตวิญญาณอันซับซ้อนในความเป็นครอบครัวและสร้างมันออกมาเป็นภาพปะติด (Photo Collage) ได้อย่างดี ทุกๆปี วูลฟ์ ได้สร้างภาพปะติด (Photo Collage) ครอบครัวติดต่อกันมาเป็นเวลา 11 ปี รูปแบบที่แตกต่างกันไป แต่ละปีวิธีการของเขาได้พัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับครอบครัวที่เขาถ่ายก็เปลี่ยนแปลงและเติบโตขึ้นเช่นกัน

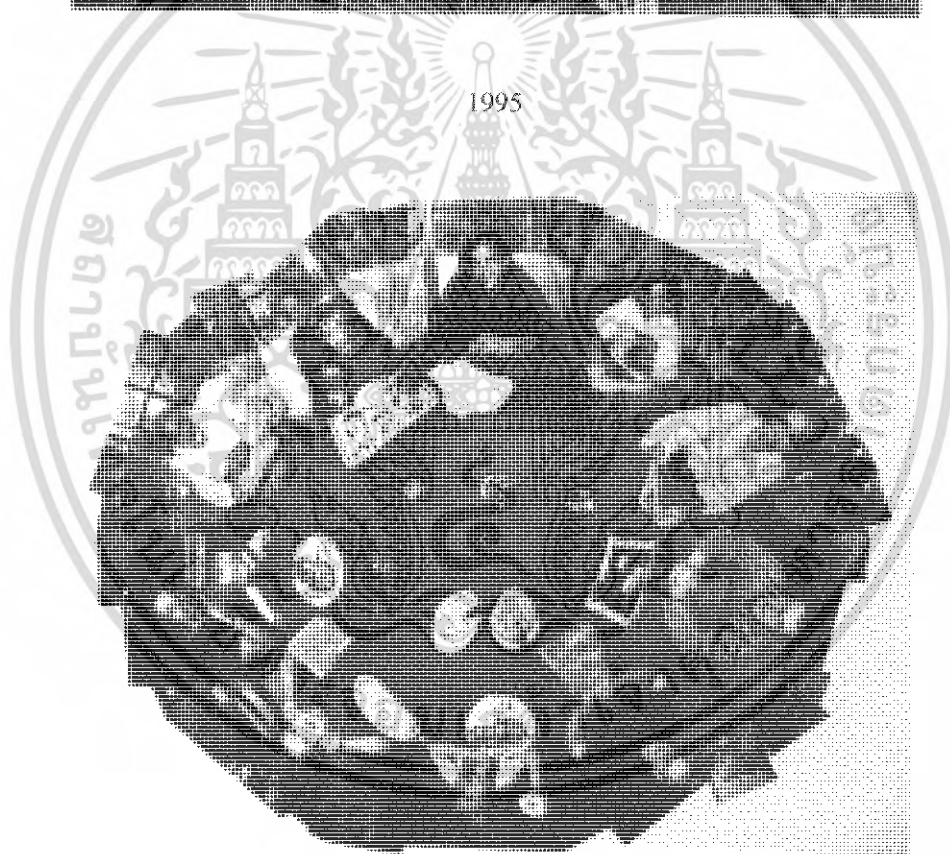

1993

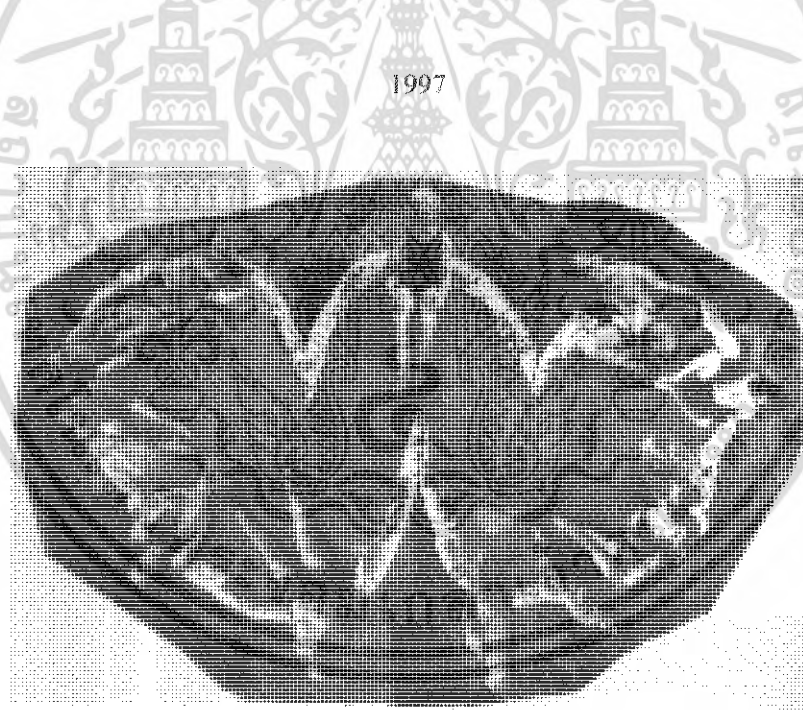
1994

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1996

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

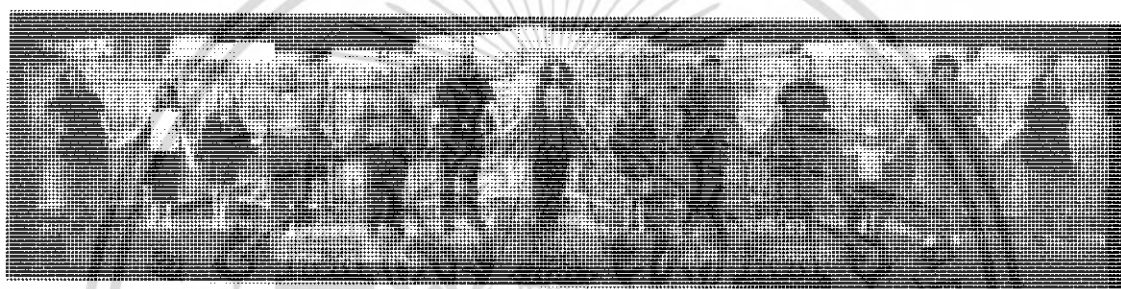

1998

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1999

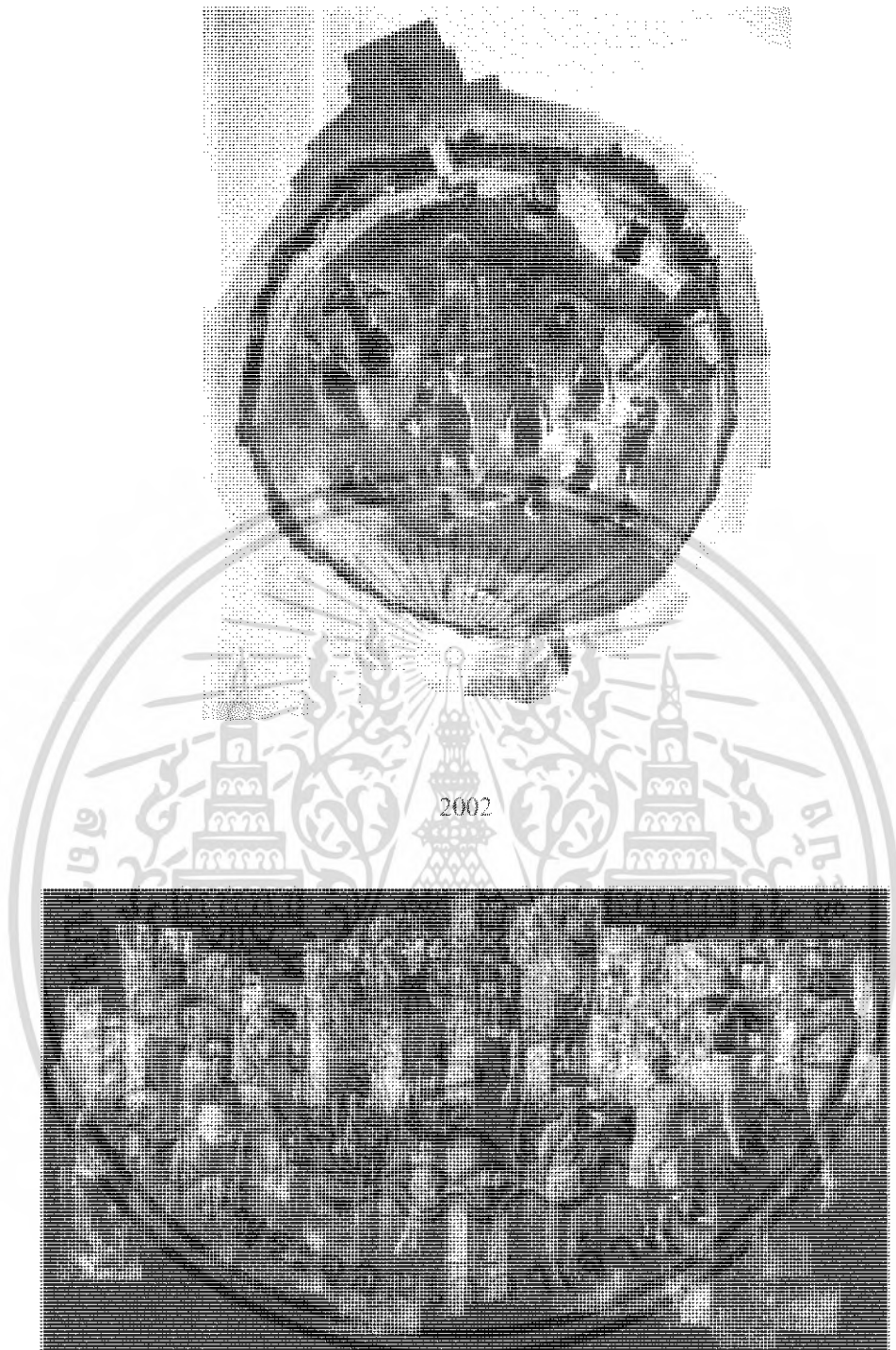

2000

2001

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2003

ภาพที่ 14 ภาพผลงานประติมากรรมรอบครัว (1993 – 2003) ของ Jeremy Wolff

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เขาคิดว่าภาพปกเดิมนั้น ได้ถูกบันทึกไว้เพียงแค่ชั่วขณะหนึ่งเท่านั้น แต่ภาพปะติด (Photo Collage) สามารถบันทึกประสบการณ์ สถานที่ และพลังแห่งอารมณ์รวมไว้ด้วยกัน ในภาพเดียว อีกทั้งยังสามารถรวบรวมพื้นผิวและมิติต่างๆ ไว้ได้เสมือนกับเป็นภาพวาดหรืองานปั้น ในแนวทางของการถ่ายภาพด้วย

2.3 ประวัติความเป็นมาของวิธีการปะติดแบบ Montage

จุดเริ่มต้นของ “Photo Montage” เกิดขึ้นในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 โดยศิลปินกลุ่มลัทธิ Dada (Berlin Dadaists) เช่น John Heartfield, Hannah Hock, Raoul Hausmann โดยศิลปินกลุ่มนี้สร้างงานโดยใช้ภาพถ่าย ภาพจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ตัวอักษร ภาพวาดมาปะติดรวมกัน หลังจากนั้นก็มีการใช้ Photo Montage กันอย่างแพร่หลายในงานโฆษณา ศิลปินกลุ่มคาตาอาศัยอยู่ที่กรุงเบอร์ลิน ที่นั่นมีการได้เลียงเสมอในการใช้คำ “Photo Montage” ซึ่งความหมายของคำว่า Montage ซึ่งเป็นคำในภาษาเยอรมันซึ่งแปลว่า “ทำชิ้นส่วนต่างๆ ให้เหมาะสมโดยวิศวกร”

จึงเป็นปัญหาซึ่งความหมายของมัน หนึ่งในสมาชิกของกลุ่มศิลปิน และวรรณกรรมของยุโรปที่ค้นหาความจริงแท้โดยการล้มล้างรูปแบบดั้งเดิมของวัฒนธรรมและสุนทรียศาสตร์ หรือกลุ่มคาตา จึงได้เกิดเป็นรูปแบบ ศิลปะใหม่และต้องการชื่อใหม่ เพื่อบอกลักษณะที่ไม่ใช่ ภาพแบบ Collage ในแบบมีมิติ ซึ่งจากแนวคิดนั้นทำให้เกิดผลงานแบบ Montage การรวบรวมรูปภาพหรือเอาวัตถุหลากหลายที่ต่างกันทางด้านกายภาพ และนำมารวมกันเพื่อสร้างรูปภาพที่มีส่วนประกอบของรูปทรงต่างๆ ให้แตกต่างจากความเป็นจริง เป็นการสร้างรูปภาพรวมถึงสร้างพื้นผิวขึ้นมาใหม่มากกว่าการสร้างรูปทรงใหม่ตามแบบ Collage โดยอาจมีการจัดปิดซ้อนกัน อาจมีพื้นหลังสีเหลี่ยมล้ำกันก็ได้

2.3.1 ลัทธิดาดา (Dadaism)

ความเคลื่อนไหวของลัทธิดาดา (Dadaism) นั้นส่งผลกระทบต่อวงการขยวงกว้างของการปะติด (Collage) เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแสดงออกถึงการต่อต้านทัศนคติต่างๆของสังคมได้เป็นอย่างดี วัสดุต่างๆที่เคยถูกละเลยนั้นได้เข้ามามีบทบาทใหม่ในฐานะส่วนหนึ่งของงานศิลปะภายใต้อิทธิพลของลัทธิดาดา (Dadaism) นี้ เรื่องราวการทำทาสถานภาพของสังคมนั้นไม่ใช่สิ่งแปลกใหม่ แต่ในลัทธิดาดา (Dadaism) ได้ทำให้การปะติด (Collage) นั้นมีพลังต่อสาธารณชนมากขึ้น ด้วยรูปแบบของโปสเตอร์และใบปลิวต่างๆ

ศิลปินลัทธิดาดา (Dadaism) ในเบอร์ลินได้ใช้วิธีการตัดต่อรูปเป็นเครื่องมือสำคัญในการโฆษณาทางการเมือง โดยภาพลักษณ์ของหนังสือพิมพ์นั้นได้กลายมาเป็นวัตถุดิบสำคัญ ในการประชดประชันหัวข้อทางการเมืองและสังคม

ภาพที่ 15 ผลงานของ John Heartfield ในยุคแรกของลัทธิดาดา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในปารีส Man Ray ได้ทำการทดลองเกี่ยวกับการถ่ายภาพ โดยสร้างภาพออกมาจากจินตนาการของเขา มากกว่าที่จะยึดติดกับรูปแบบเดิมๆ ของการถ่ายภาพที่มีอยู่แล้ว เขาได้ทำการค้นพบวิธีการหนึ่งขึ้นโดยบังเอิญ ซึ่งในภายหลังได้กลายมาเป็นเหมือนธรรมเนียมอย่างหนึ่งของการทำงานของศิลปินในลัทธิคิดาคา (Dadaism) นี้ คือ “Rayogram” ซึ่งก็คือภาพของวัตถุต่างๆที่ไม่เชื่อมโยงกัน เช่น ไข่ไก่ แวนดา เสนฟิล์ม ดอกไม้ และสิ่งต่างๆที่มีผลต่อแสง เป็นต้น ซึ่งภาพที่ได้จากกระบวนการนี้ต่อมาได้เป็นที่รู้จักกันในนามของ “Photogram” ซึ่งวิธีที่เราจะสามารถใช้วิธีนี้โดยง่ายก็คือ การนำวัตถุวางลงบนกระดาษอัดภาพที่มีผลต่อแสงและนำของทั้งหมดรวมทั้งกระดาษนั้นไปโดนแหล่งแสง โดยแสงจะสามารถผ่านทะลุวัตถุโปร่งใสและโปร่งแสงได้ แต่จะไม่สามารถผ่านวัตถุทึบแสงได้ ดังนั้นภาพที่เกิดขึ้นจึงมีลักษณะของการบิดเบือนจากการลอดผ่านของแสงที่ต่างกัน ส่วนบริเวณที่วางวัตถุทึบแสงนั้นก็จะเป็นเพียงเส้นรอบนอกของวัตถุเท่านั้น

ภาพที่ 16 ผลงาน Rayogram ของ Man Ray

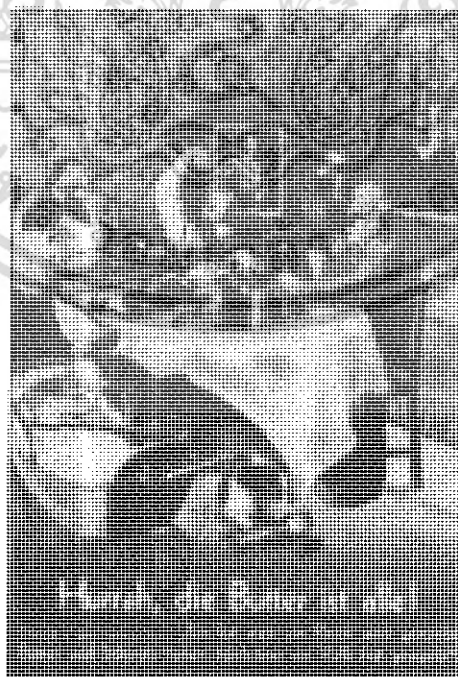
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.2 ตัวอย่างศิลปินที่สร้างผลงานด้วยวิธีภาพปะติดแบบ (Photo Montage)

- John Heartfield

John Heartfield อยู่ในกลุ่ม Dada เบอร์ลิน แนวคิดของ John Heartfield คิดความ คิดที่ต่อต้านการดำเนินงานทั้งหมดของพรรคการเมืองของพรรค นาซี ของชาวเยอรมัน อย่างไรก็ตาม John ได้ดำเนินงานศิลปะในรูปแบบ Montage John Heartfield ได้ทดลองงานโดยใช้การตัดหนังสือพิมพ์และภาพถ่ายของศิลปินในกลุ่มดาดา ของตนเองและผลิตงานต้นแบบ ของรูปภาพที่ใช้แทน กลุ่มศิลปินดาดาและได้ออกแบบใบประกาศต่างกลุ่มอีกด้วย

ซึ่ง John Heartfield ไม่เคยที่จะกลัวในการสื่อสารถึงความน่ากลัวของสงครามโลกครั้งที่ 1 แรกเริ่ม John Heartfield และพี่ชายได้จัดสำนักพิมพ์ที่ชื่อ Malik-verlag และทำงานออกแบบใบปลิวโฆษณาชวนเชื่อต่างๆ ในรูปแบบที่รุนแรงของ John Heartfield งานที่เป็นที่ยอมรับที่สุดของ John Heartfield คือ สื่อของหนังสือพิมพ์ และดำเนินจนกระทั่ง ปี 1933 เมื่อศิลปินได้รับการกวาดล้างของพรรคนาซี จึงต้องหลบหนีไป สำหรับ John Heartfield ต่อมาได้รวบรวมภาพถ่ายต่างๆที่เกิดขึ้นทางการเมือง และผลิตงานชิ้นใหม่ขึ้นมา แต่ออกมาในแบบใช้ข้อความน้อยที่สุด แต่สื่อออกมาด้วยเทคนิค ความปรารถนาทางรูปภาพมากกว่า และต่อมา John Heartfield นำงานมาทำในแบบภาพยนตร์

ภาพที่ 17 ผลงานของ John Heartfield

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- Kurt Schwiters

Kurt Schwiters ได้สร้างงานศิลปะที่เป็นอิทธิพลของการ Collage ที่อยู่ในยุคของ Dada Kurt มุมมองที่ Kurt Schwiters ได้รับอิทธิพลทางการเมืองไม่ได้มาจากกลุ่มดาดา แต่เป็นการกระตุ้นทางการเมือง และ Kurt Schwiters ได้อยู่ในกลุ่มปฏิวัติของกลุ่มคนชั้นกลางในสมัยนั้น ทำให้เขาได้เกิดมุมมองของตนเองคือ โครงสร้างแบบ Merz ซึ่ง Kurt ได้ใช้เรียกแทนชื่อของผลงานของตนเอง โดยการนำวัสดุมาใช้จากหนังสือพิมพ์เช่นกัน แต่แนวคิดคือ ไม่ได้เน้นทางการเมือง ซึ่งเป็นเพราะ Kurt ไม่ยอมรับในกลุ่มดาดา แต่เน้นด้านความเป็นจริงมากกว่าการชวนเชื่อในแบบดาดา และสื่อถึงความงดงามทำให้ไม่ยากที่จะเข้าใจในงานของ Kurt เองและศูนย์กลางของแนวคิดของ Kurt เองคือ บ้านที่อยู่อาศัย และต่อมา Kurt ได้เริ่มงานจากการนำทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัว ตั้งแต่ผ้า ไม้และอื่นๆมาใช้ในการงานของ Kurt

ภาพที่ 18 ผลงานแรกของ Kurt Schwitters

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 19 ผลงานประติมากรรมของ Kurt Schwitters

- **Raoul Hausmann**

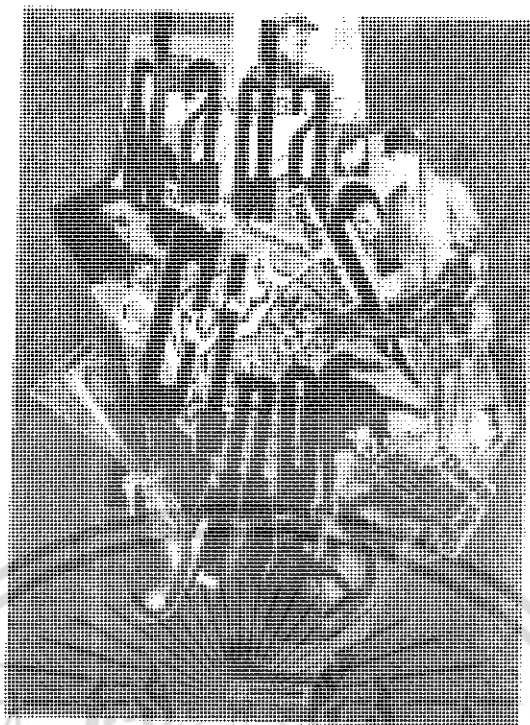
Raoul Hausmann เป็นสมาชิกของกลุ่มดาดา เบอร์ลิน และ Raoul Hausmann ก็เป็น
 แรชชี่ของกลุ่มด้วย Raoul Hausmann มีความสามารถมาก Raoul Hausmann ได้ทดลอง
 งานเยอะมากทั้งด้านถ่ายภาพ งานเขียนภาพ กวี นักร้องแบบแฟชัน และยังทำหนังสือเล็กๆ
 และทำสำนักพิมพ์เอง งานสิ่งพิมพ์ของ Raoul มีอิทธิพลมาก Raoul ได้เรียกร้องและเป็นตัว
 ตั้งตัวดีในการสร้างงาน Photomontage โดยงานที่ใช้พื้นฐานในแง่ ปรัชญาเป็นหลัก ใน
 การเริ่มทำงานยุคแรกๆ และ Raoul ได้แสดงงานที่เมือง Zurich ทำให้ผู้คนในขณะนั้นตก
 ใจอย่างมากจนทำให้ Photomontage เป็นที่กล่าวถึง

ในบทความของ Raoul คำนิยามของ Raoul เหมือนเช่นที่ทรงพลัง คือ “การเปรียบเทียบทั้งด้านโครงสร้าง รูปทรง และมิติ ความหายาบของพื้นผิวที่ปะทะความ ราบเรียบ รูปถ่ายขนาดใกล้ ลักษณะการทำงานที่ใช้ทางเทคนิคเป็นหลัก และหลักเหตุผลต้องเป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน และคำนึงถึงความสมบูรณ์สมดุล และเวลานั้นจะเป็นตัวก่อเกิดของสิ่งมีชีวิต” ทำให้ Raoul เป็นบุคคลที่ทำงาน Montage ที่มีผลงานชั้นเลิศและ Raoul ยังกล่าวไว้ว่า “งานของ Photomontage เปรียบเสมือนการเป็นวิศวกร และงานนั้นก็เปรียบกับงานก่อสร้าง และคิดปะต้องมันคงเพื่อแลกเปลี่ยนกับการปฏิวัติ”

ภาพที่ 20 ผลงานของ Raoul Hausmann

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 21 ผลงานของ Raoul Hausmann ในยุคดาดา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

การจำแนกวิธีการจัดวางของภาพปะติด (Collage)

3.1 วิธีการจัดวางภาพปะติด (Collage)

เพื่อศึกษาวิธีการจัดวางภาพผลงานภาพปะติด (Photo Collage) ข้าพเจ้าจึงได้รวบรวมภาพปะติด (Collage) จากแหล่งต่างๆมากมาย และได้นำมาวิเคราะห์เพื่อแยกแยะประเภทออกตามวิธีการจัดวางภาพ ดังนี้

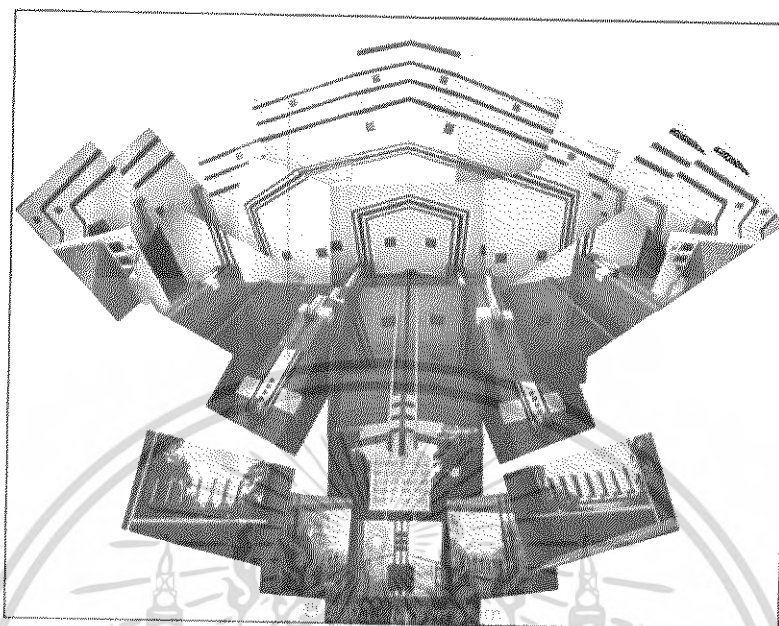
3.1.1 การจัดวางภาพซ้อนทับกันอย่างอิสระแบบเต็มกรอบ

ภาพที่ 22 การจัดวางภาพซ้อนทับกันอย่างอิสระแบบเต็มกรอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.2 การจัดวางภาพแบบไม่มีกรอบ

ภาพที่ 23 การจัดวางภาพแบบไม่มีกรอบ

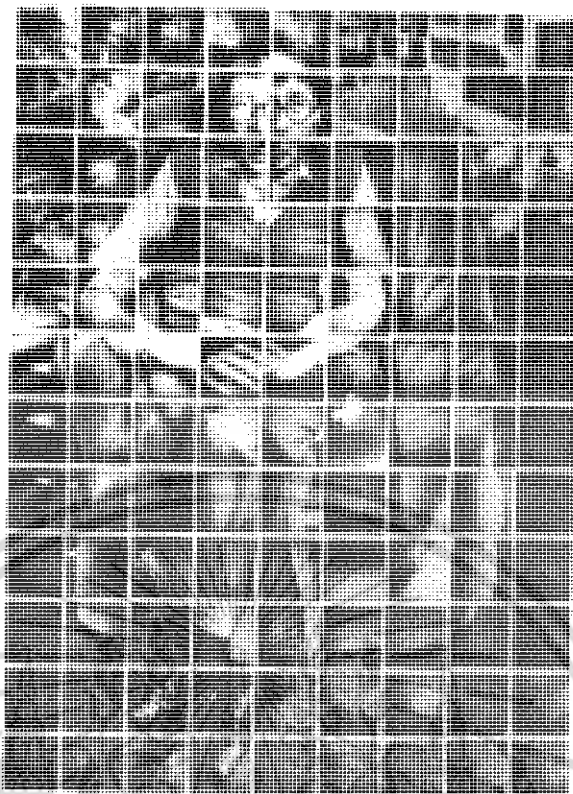
3.1.3 การจัดวางภาพเป็นตาราง (Grid) แบบภาพชนกัน

ภาพที่ 24 การจัดวางภาพเป็นตาราง (Grid) แบบภาพชนกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.4 การจัดวางภาพแบบมีช่องว่าง

ภาพที่ 25 การจัดวางภาพแบบมีช่องว่าง

3.1.5 การจัดวางภาพแบบตัดจากรูปทรง

ภาพที่ 26 การจัดวางภาพแบบตัดจากรูปทรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 สรุปการจำแนกประเภทวิธีการจัดวางภาพ

วิธีการที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ศิลปินบางท่านก็ทำภาพปะติด (Collage) จากภาพถ่ายจริงมา ตัดและจัดวาง บางท่านก็ภาพปะติด (Collage) แบบ Digital Collage คือใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์เข้าช่วยในการจัดวางภาพ ซึ่งทำให้ภาพผลงานไม่แตกต่างกันมากนัก

3.3 ผลพิเศษทางทัศนการ (Visual Effect) ที่เกิดจากการปะติด (Collage)

จากการที่ได้รวบรวมผลงานภาพปะติด (Photo Collage) มากมายนั้น ข้าพเจ้าจึงได้แยก ประเภทของผลพิเศษทางทัศนการ (Visual Effect) ที่เกิดขึ้นจากการปะติด (Collage) ซึ่งภาพถ่าย เพียงภาพเดียวไม่สามารถทำได้ ออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

3.3.1 Tone

ความมืดหรือสว่างของภาพที่ควบคุมได้ การที่เราใช้เทคนิคปะติดภาพ (Collage) เรา สามารถควบคุมความมืดสว่างของแต่ละส่วนของภาพได้ ทำให้เวลาองดูภาพแล้วเกิดความรู้สึกเหมือนภาพแต่ละส่วน ได้ถูกผลักเข้า-ออก เกิดมิติที่แปลกใหม่ที่ภาพถ่ายภาพเดียว ไม่สามารถทำได้

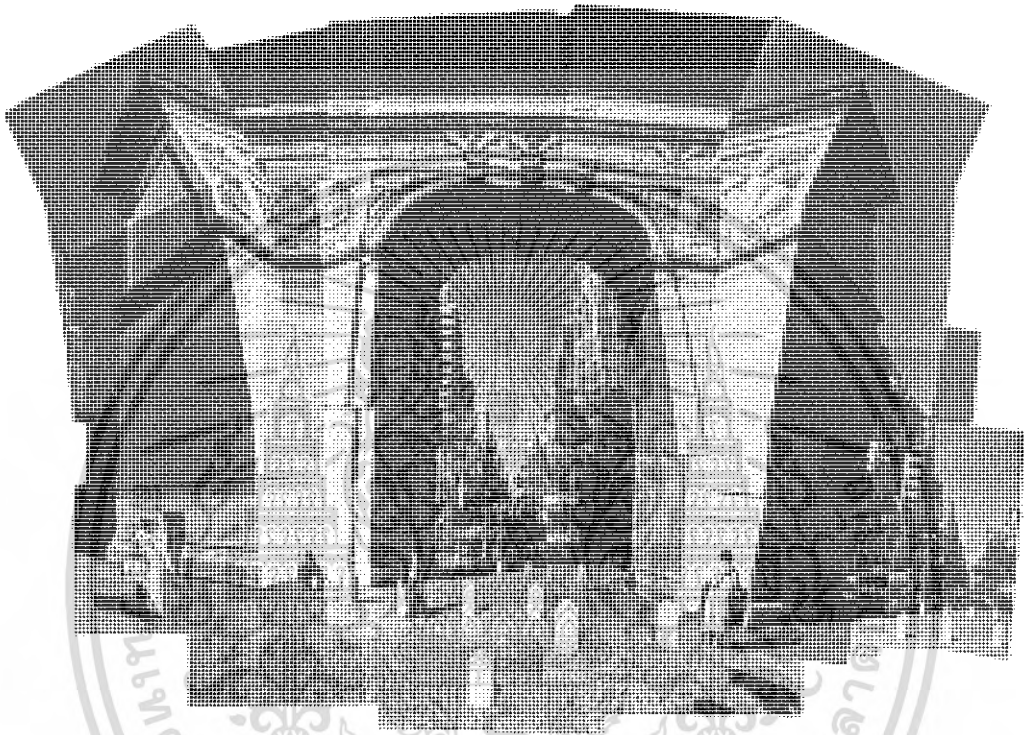

ภาพที่ 27 ความมืดหรือสว่างของภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2 Perspective

สร้าง Perspective ขึ้นมาใหม่เราสามารถใช่เทคนิคการปะติดภาพ (Collage) ในการเก็บภาพแต่ละส่วนมาประกอบกันให้เกิด Perspective รวมของภาพใหญ่ที่คิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง หรือการถ่ายภาพตามปกติ

ภาพที่ 28 การสร้าง Perspective ขึ้นมาใหม่

3.3.3 ความคมชัด

เราสามารถเลือกที่จะสร้างภาพในส่วนไหนให้เบลหรือคมชัดได้เป็นช่องๆหรือเป็นส่วนๆ ไปขึ้นอยู่กับ การถ่ายของเรา รวมไปถึงระยะชัดในฉากหลังของแต่ละช่อง สิ่งเหล่านี้สร้างให้ภาพดูสมจริงคล้ายการมองจริงๆ จากสายตาของคนเราที่ไม่มีใครสามารถมองได้ชัดทั้งภาพ แต่จะโฟกัสเฉพาะที่เท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.4 Movement

เกิดความเคลื่อนไหว (Movement) การนำภาพมาปะติดกัน (Collage) ก่อให้เกิดการหล่อมกันของภาพ ทำให้ปรากฏสิ่งที่เราถ่ายปรากฏอยู่ในหลายตำแหน่งจึงทำให้ดูแล้วรู้สึกเหมือนกับภาพมีความเคลื่อนไหว (Movement) เกิดขึ้น

3.3.5 Sequence

เทคนิคการปะติดภาพ (Collage) ก่อให้เกิดภาพเหมือนหรือซ้ำๆ กันในช่องที่ใกล้เคียงกันทำให้เกิดเป็นการสร้างจังหวะให้แก่ภาพ เป็นภาพกึ่งภาพต่อเนื่อง (Sequence)

ภาพที่ 29 การสร้างจังหวะให้แก่ภาพ

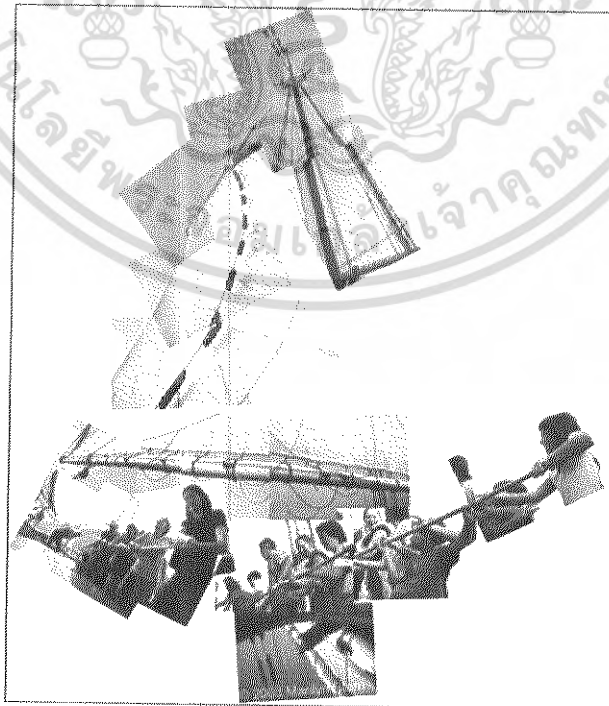
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.6 Dimension

สามารถถ่ายทอดมุมมองต่างๆ ของสิ่งที่เราจะถ่ายออกมาได้รอบด้าน และเห็นได้มากกว่าภาพปกติทั่วไปซึ่งจะมองเห็นได้เพียงด้านเดียว คล้ายกับวิธีการของลัทธิบาศนิยม (Cubism)

ภาพที่ 30 การถ่ายทอดมุมมองต่างๆ

ภาพที่ 31 การถ่ายทอดมุมมองต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.7 ขอบภาพมืด

ในบางครั้งขอบภาพที่มีมืดของภาพที่นำมาปะติด (Collage) อาจก่อให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ของภาพปะติดที่งดงาม

3.4 สรุปผลพิเศษทางทัศนการ (Visual Effect)

ลักษณะของผลพิเศษทางทัศนการ (Visual Effect) ที่โดดเด่นดังที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ยังมีผลพิเศษทางทัศนการ (Visual Effect) ปลีกย่อยอื่นๆอีกมากมาย ที่ข้าพเจ้าอาจจะยังไม่ได้กล่าวถึงในครั้งนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การวิเคราะห์และสรุปข้อมูลเพื่อการสร้างสรรค์ผลงาน

4.1 การรวบรวมแนวความคิดและเป้าหมาย

จากที่ข้าพเจ้าเกิดและเติบโตในกรุงเทพฯ ทำให้ข้าพเจ้าได้เห็นและสัมผัสกับชีวิตที่ต้องอาศัยอยู่ในสภาพความแออัดมาโดยตลอด ซึ่งความแออัดเหล่านั้นก็เกิดขึ้นจากสิ่งต่างๆมากมาย ข้าพเจ้าจึงได้ศึกษารูปแบบและผลงานรวมถึงข้อมูลต่างๆของกระบวนการทำภาพปะติด (Photo Collage) เป็นการใช้เทคนิคเพื่อเล่าเรื่อง และนำมาใช้เป็นเทคนิคเพื่อรองรับกับแนวความคิดในหัวข้อ “สถาปัตยกรรมที่แออัด” ข้าพเจ้าต้องการนำเสนอความแออัดในสังคมเมืองหลวงอย่างกรุงเทพฯ ข้าพเจ้าได้พยายามหาและคัดเลือกเอาสิ่งที่เหมาะสมและเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมที่ทำให้รู้สึกถึงความแออัดหรือมีอยู่มากจนเกินไปเหล่านั้นในสังคมเมืองออกมาแสดง โดยเลือกเอาสิ่งที่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกแออัดนั้นออกมาได้ตรงกับแนวความคิดมากที่สุดและได้เห็นว่าการทำงานภาพปะติด (Photo Collage) น่าจะสามารถนำมาใช้กับแนวความคิดนี้ได้ดี

ข้าพเจ้าจึงได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับวิธีทำภาพปะติด (Photo Collage) ในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นประวัติศาสตร์ความเป็นมาของการปะติดภาพ (Collage) ซึ่งเกี่ยวข้องและถูกนำไปใช้แสดงออกทางความคิดในลัทธิศิลปะต่างๆมากมาย อีกทั้งยังได้ศึกษาถึงวิธีการต่างๆในการปะติด (Collage) รวมไปถึงวิธีการที่ใกล้เคียง ตลอดจนจนถึงแนวคิด การทำงาน และผลงานจากศิลปินที่มีผลงานการปะติดภาพ (Collage) ที่โดดเด่นหลายท่าน ที่สำคัญที่สุดคือการศึกษาถึงผลพิเศษทางทัศนการ (Visual Effect) ต่างๆที่ภาพปะติด (Photo Collage) ได้สร้างขึ้น เพื่อจะคัดเลือกวิธีการที่เหมาะสมที่สุดมาประยุกต์ใช้ในการทำงานครั้งนี้ จากข้อมูลที่ได้ศึกษาและได้รวบรวมมาข้างต้นนี้ ข้าพเจ้าจึงได้คัดเลือกวิธีการทำภาพปะติดโดยคอมพิวเตอร์ (Digital Collage) เพราะเห็นว่าเป็นวิธีที่สามารถสร้างให้เกิดผลทางทัศนการ (Visual Effect) ที่สามารถสื่อแนวคิดที่ว่า กรุงเทพฯเป็นเมืองที่แออัด ได้เป็นอย่างดี ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าเป็นวิธีการที่สามารถเอาความเป็นจริงที่เห็นกันอยู่ มาตีความใหม่ได้ตรงกับทัศนคติและแนวคิดของข้าพเจ้า

4.2 การรวบรวมข้อมูลเพื่อทำแบบร่าง

จากการรวบรวมแนวความคิด ข้าพเจ้าจึงได้ทำการสังเกตและหาความแออัดที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมในกรุงเทพฯ ที่มีอยู่มาก จนทำให้เกิดความรู้สึกแออัดกับสิ่งเหล่านั้น พร้อมกับบันทึกภาพในมุมต่างๆ ด้วยกล้องดิจิทัล เพื่อนำกลับมาใช้ประกอบในการทำแบบร่าง และจากการสำรวจ ข้าพเจ้าได้เลือกสรรออกมาได้ทั้งหมด 4 อย่าง ซึ่งมีองค์ประกอบที่สามารถสื่อได้ถึงความแออัด

4.3 ภาพบางส่วนจากการสำรวจสถานที่

_MG_0150.JPG

_MG_0151.JPG

_MG_0152.JPG

_MG_0158.JPG

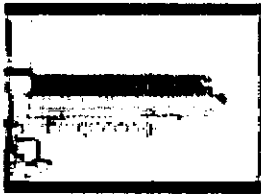

_MG_0159.JPG

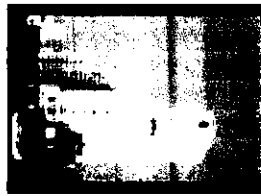

_MG_0161.JPG

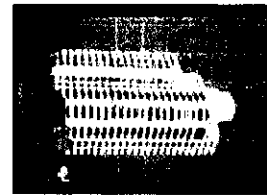
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

_MG_0049.JPG

_MG_0050.JPG

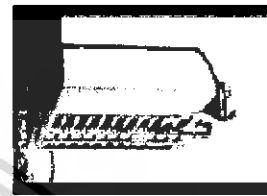
_MG_0051.JPG

_MG_0057.JPG

_MG_0058.JPG

_MG_0059.JPG

_MG_0422.JPG

_MG_0423.JPG

_MG_0424.JPG

_MG_0431.JPG

_MG_0432.JPG

_MG_0433.JPG

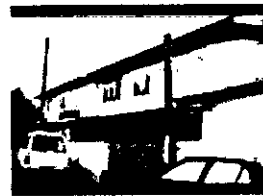
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

_MG_1527.JPG

_MG_1528.JPG

_MG_1529.JPG

_MG_1534.JPG

_MG_1535.JPG

_MG_1536.JPG

_MG_0442.JPG

_MG_0443.JPG

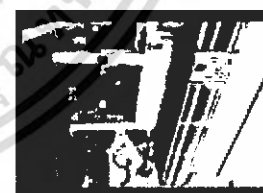
_MG_0444.JPG

_MG_0457.JPG

_MG_0458.JPG

_MG_0459.JPG

ภาพที่ 32 ภาพบางส่วนจากการสำรวจสถานที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 แนวความคิดแบบร่าง

เมื่อข้าพเจ้าเลือกแนวคิดของภาพแต่ละภาพได้แล้ว ก็ทำการสำรวจและเก็บภาพสถานที่ต่างๆ ที่ข้าพเจ้าจะต้องใช้ในการทำงานแล้ว จึงนำมาทำภาพร่างในแนวคิดต่างๆ ทั้งหมด 4 แบบร่าง เพื่อให้เห็นภาพร่างที่ค่อนข้างชัดเจนตามจินตนาการและแนวคิด

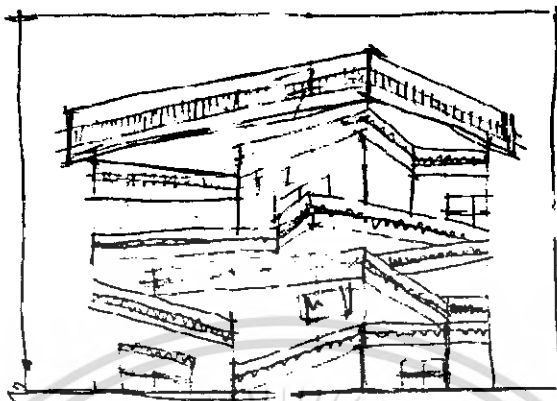
แนวความคิดของแบบร่างที่ 1

ภาพที่ 33 แบบร่างที่ 1

เมื่อข้าพเจ้ามองไปทางไหนในกรุงเทพฯ ก็เจอแต่ตึกอาคารสิ่งปลูกสร้างที่เป็นตึกสูงใหญ่มากมายรายล้อมอยู่ทั่วเมือง เมื่อมองไปยังตึกสูงเหล่านี้ทำให้ข้าพเจ้า ได้สังเกตเห็นความแออัดที่เป็นตึกสูงใหญ่ของตัวอาคารเหล่านั้นที่มีมากขึ้นเรื่อยๆ

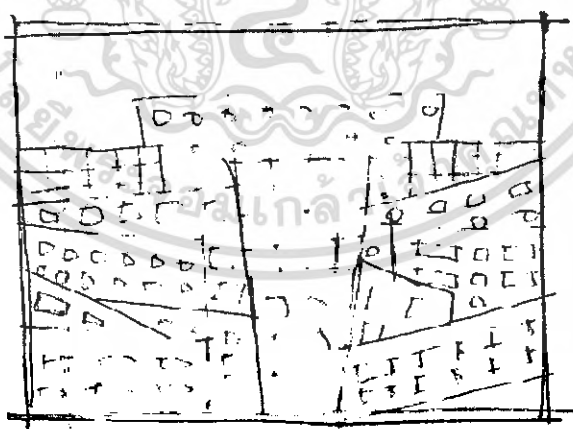
แนวความคิดของแบบร่างที่ 2

ภาพที่ 34 แบบร่างที่ 2

ปัจจุบัน ไม่ว่าข้าพเจ้าจะอยู่ที่ใดในมุมเมืองหรือจะมองไปทางไหนก็จะพบเห็นร้านสะดวกซื้อ (7eleven) ผุดขึ้นมากมายจนเบียดเบียนและทำให้ร้านขายของชำต้องมีน้อยลงไป และสิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือนสิ่งที่จำในชีวิตของคนเมือง

แนวความคิดของแบบร่างที่ 3

ภาพที่ 35แบบร่างที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการที่ข้าพเจ้าได้สังเกตชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในเมืองถูกกำหนดให้อยู่ภายในอาคารหรือห้องสี่เหลี่ยมตามอพาร์ทเมนต์ คอนโด หอพัก ทำให้เกิดความรู้สึกแออัด ด้วยการอาศัยอยู่ในห้องหรือภายในอาคาร และทำให้เกิดความรู้สึกแออัดจากอาคารเหล่านั้นที่มีอยู่อย่างมากมาย โดยเฉพาะบริเวณใกล้แหล่งที่ศึกษาหรือแหล่งชุมชน จะมีอาคารเหล่านี้เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากทำให้เกิดความแออัดขึ้นในชีวิตสังคมเมือง

แนวความคิดของแบบร่างที่ 4

ภาพที่ 36 แบบร่างที่ 4

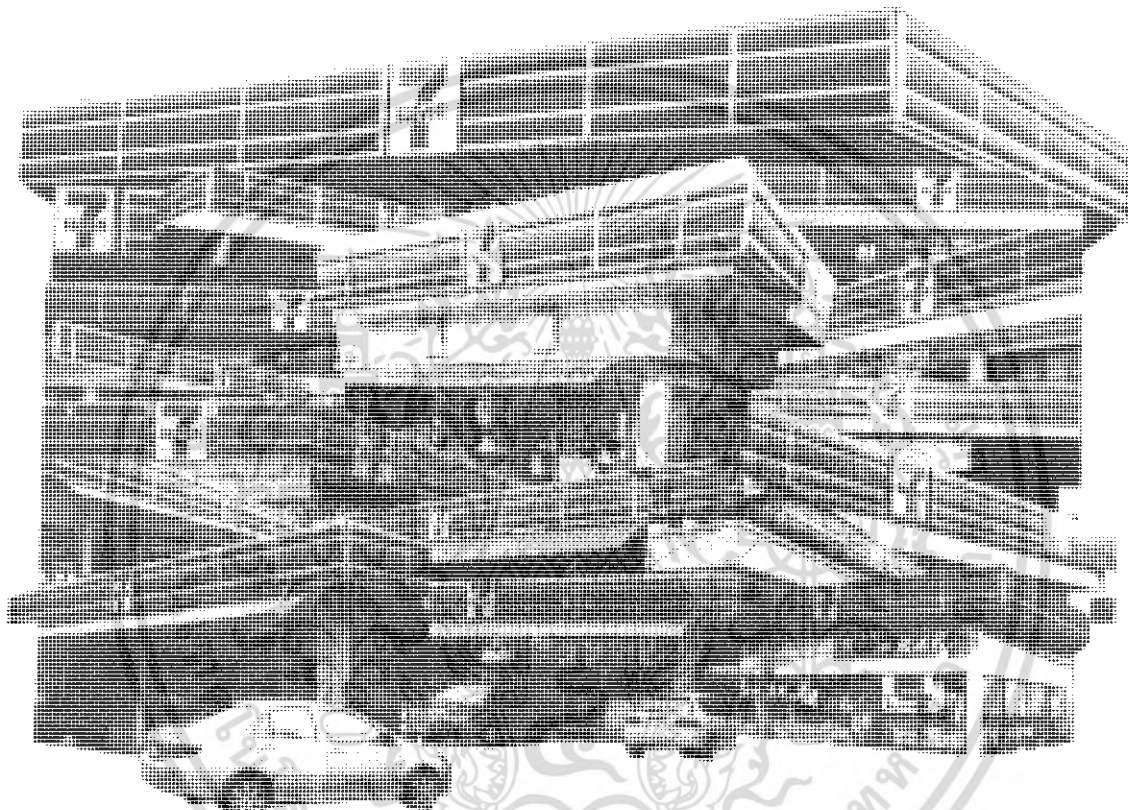
ข้าพเจ้าต้องการสื่อให้เห็นของสภาพสังคมอีกแบบหนึ่งที่มีอยู่ในสังคมเมืองหลวง เป็นสภาพสังคมที่ไม่น่าอยู่ สกปรก ไม่ปลอดภัย แหล่งมั่วสุม ฯลฯ ซึ่งในภาพสื่อออกมาในลักษณะที่เป็นเหมือนกองกฏเข้าที่เต็มไปด้วยที่อยู่อาศัยในชุมชนแออัด ทำให้รู้สึกไม่น่าอยู่และสกปรกได้อย่าง

ค

4.5 ผลงานจริง

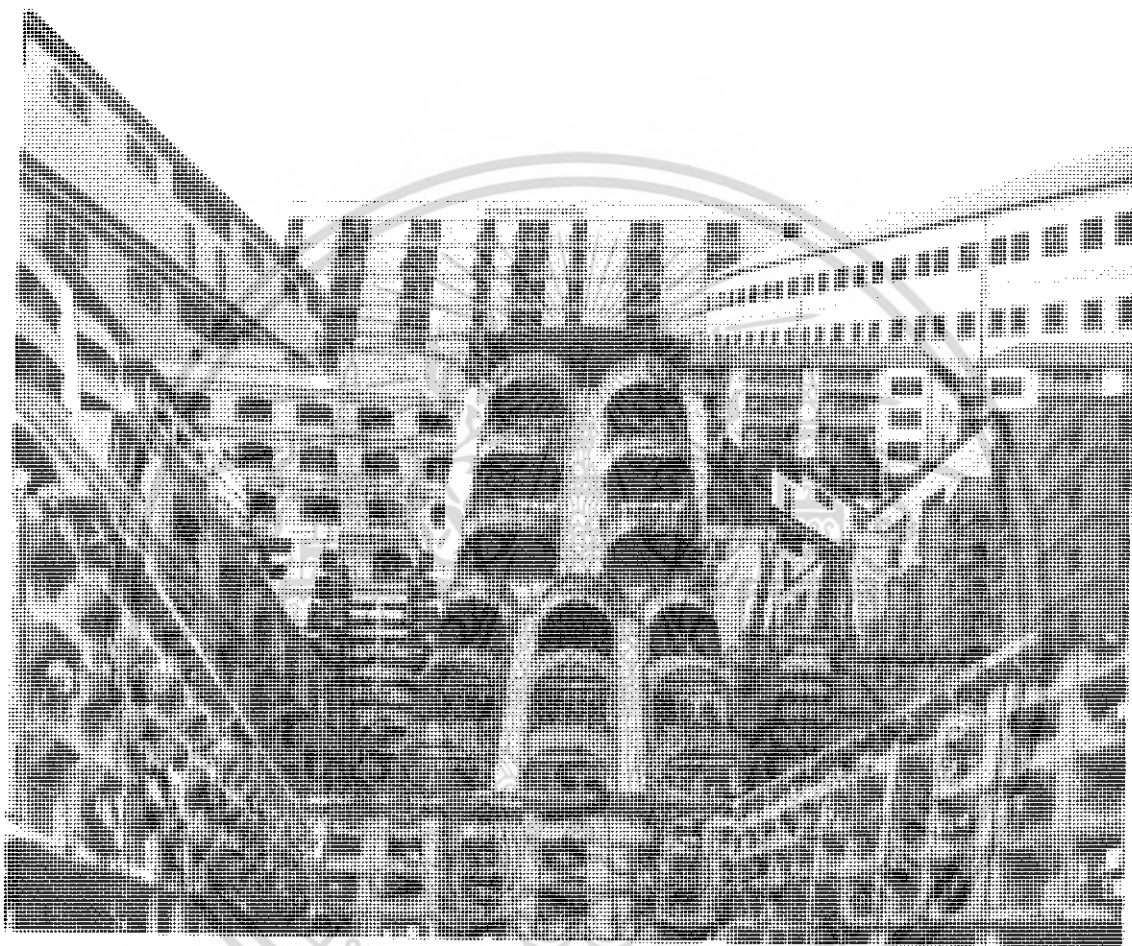

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

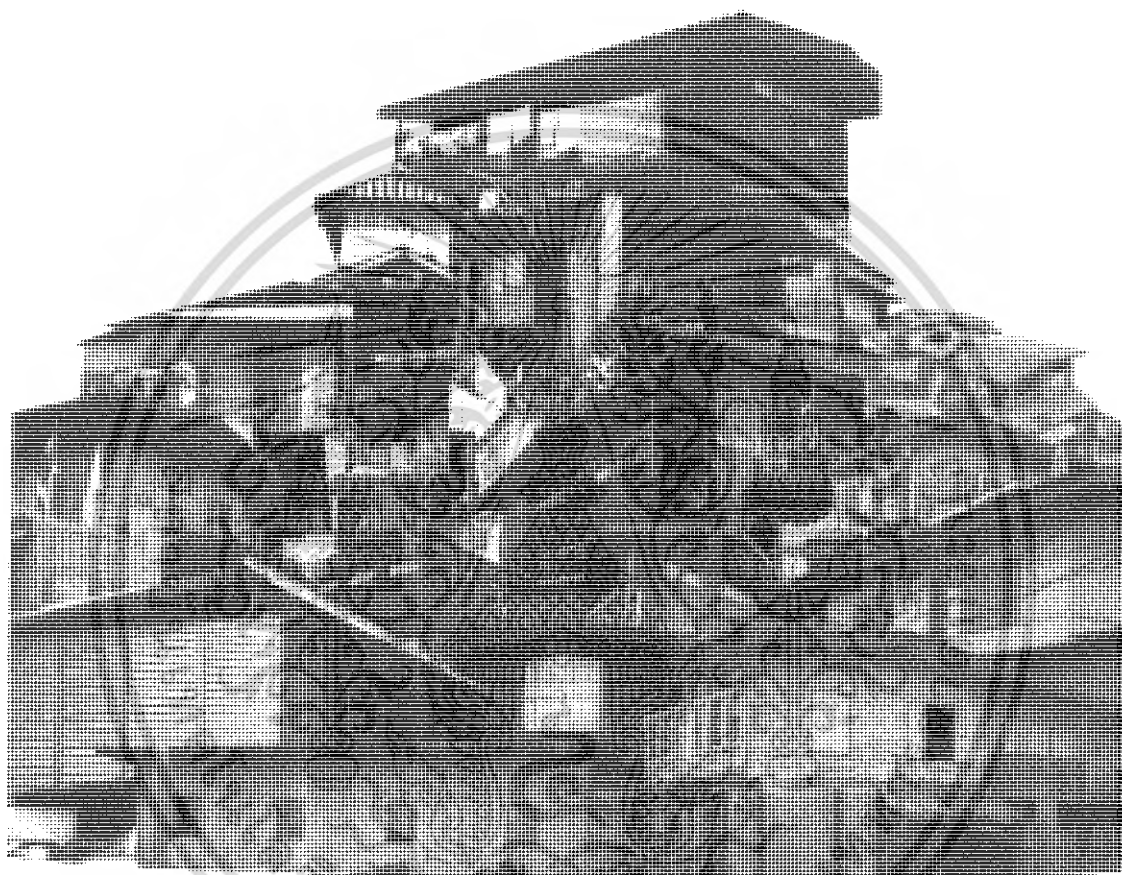
ภาพที่ 38

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 39

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 40

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5 ผลงานจริง

ภาพที่ 37

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

สรุปและเสนอแนะ

ในการทำงานครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาเทคนิคการสร้างภาพปะติดโดยคอมพิวเตอร์ (Digital Collage) โดยได้ทำการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปะติดภาพ (Collage) มาประยุกต์ใช้กับการถ่ายภาพเชิงศิลป์ เพื่อใช้เสนอแนวความคิด ซึ่งการที่ข้าพเจ้าได้ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลแล้วพบว่า การสร้างภาพปะติดภาพ (Collage) นั้น มีความเป็นมาเกี่ยวข้องและถูกนำไปใช้สื่อความหมายในงานศิลปะหลายแขนง และยังเกี่ยวข้องกับลัทธิทางศิลปะหลายลัทธิ ทั้งในด้านวิธีการสร้างงาน แนวความคิด และที่เด่นชัดที่สุดคือ ลัทธิบาศนิยม (Cubism) ศิลปินที่สร้างงานภาพปะติด (Photo Collage) ที่มีความโดดเด่นที่สุดคือ เดวิด ฮ็อกเนย์ (David Hockney) ได้นำแนวความคิดตามลัทธิบาศนิยม (Cubism) มาใช้กับการสร้างภาพปะติดภาพ (Collage)

ข้าพเจ้าได้ศึกษาวิธีการ รูปแบบ และการจัดวางภาพปะติด (Photo Collage) จากช่างภาพท่าน นำมาวิเคราะห์และพอจะสรุปแบ่งประเภทภาพปะติด (Photo Collage) ได้เป็น 5 ประเภท และข้าพเจ้าได้เลือกสรรวิธีการปะติด (Collage) ที่เหมาะสมที่สุดคือ การปะติด (Collage) แบบซ้อนทับกัน มาใช้ในการสื่อความคิดในครั้งนี้ เพราะการปะติด (Collage) แบบซ้อนทับกันสามารถถ่ายทอดแนวความคิดเรื่องสถาปัตยกรรมที่แออัดได้อย่างชัดเจนที่สุด ซึ่งในการวิเคราะห์นี้เกิดขึ้นจากการจำแนกของข้าพเจ้าเอง เพราะไม่สามารถค้นหาได้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้ ข้อมูลเหล่านี้อาจจะยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์หรือยังขาดตกบกพร่องในบางประการ ดังนั้นการจะนำไปใช้อ้างอิงในโอกาสต่อไปจึงควรระมัดระวัง

บทสรุปของโครงการถ่ายภาพเชิงศิลปะเรื่อง “สถาปัตยกรรมที่แออัด” ในครั้งนี้ ได้ผลอยู่ในระดับที่น่าพอใจ และสามารถสื่อแนวคิดของข้าพเจ้าได้พอสมควรส่วนปัญหาโดยรวมที่ได้พบในการทำงานนั้นมีมากมาย แต่ก็สามารถผ่านพ้นไปได้